

2015/1.

KÜRTSZÓ

„A HETEDIK ANGYAL IS KÜRTÖLT, ÉS NAGY SZÓZATOK
LŐNEK A MENNYBEN...”

AZ IDŐK JELEI

- *Ferenc pápa az Európai Parlamentben;*
- *Figyelemre méltó magyarországi események...*

®EVOLÚCIÓ

A józan ész fontossága a hívő életében

Jeremiás kesergése és megvigasztalódása

Könnyű keresztény zene? (5. rész)

7. szám

„Ti is, mikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt.”
(Mt 24,32)

Kedves Testvérek!

Az elmúlt negyedév során annyira megsokasodtak, illetve olyannyira feltűnőek voltak az „idők jelei”, hogy minduntalan a fülünkben csenghet Jézus fent idézett kijelentése. Kérdés, hogy milyen következtetést vonunk le mindebből. Félünk a megelőző nyomorúságos időtől, mely eszerint hamarabb ránk szakadhat, mint gondolnánk? Vagy inkább a közeli, végső nagy szabadulásra szegezzük tekintetünket, és újabb, mélyebb megtérésre, továbbá emberek megmentéséért való áldozatkész szolgálatra serkentenek minket a mintegy felkiáltójelszerűen jelentkező „idők jelei”?

Formálja lelki magatartásunkat ez az apostoli buzdítás: „*Ne is aludjunk azért, mint egyebek, hanem legyünk éberek és józanok... Mi, akik nappaliak vagyunk, legyünk éberek, felöltözvén a hit és a szeretet mellvasába, és sisakgyanánt az üdvösség reménységébe. Mert nem haragra rendelt minket Isten, hanem arra, hogy üdvösséget szerezzünk, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.*” (1Thess 5,6.8–9)

Az Ige mellett

- Jeremiás kesergése és megvigasztalódása 2

Időszerű gondolatok

- @evolúció 4

Hit általi megigazulás

- A józan ész fontossága a hívő életében 7

Igaz gondolatok

- Idézetek 9

Lapzártakor érkezett

- Az új magyar társadalmi modell a bibliai prófécia fényében 10
- Ferenc pápa a vallásközi ökumené előmozdításáért fáradozott a Srí Lanka-i vallásközi találkozón 11

Az idők jelei

- Nemzetközi egyházpolitikai történések 12
- Figyelemre méltó magyarországi események 15

A Bizonyságtételeket olvasva

- A „jéghegy” bizonyoságtétel 18

Kitekintő

- Könnyű keresztény zene? (5. rész) 20

Tapasztalatok

- „Ama nemes harcot” megharcolni 30

Belső használatra szánt kiadvány. A fenntartásra adományokat köszönettel elfogadunk az alábbi számlaszámon: **VAJDASÁGÉRT ALAPÍTVÁNY 10402623-50526554-86651004**. Szerkesztők: Reisinger János, Vankó Zsuzsa, Buda Júlia. Elérhetőségeink: www.kurtszo.hu; e-mail: kurtszo@kurtszo.hu. További számok igényelhetők az alábbi telefonszámon: **06-30/619-5901**; illetve elektronikusan, a fenti e-mail címen. A kurtszo@kurtszo.hu címen várjuk a kérdéseket és a *Tapasztalatok* rovatba szánt leveleket is.

JEREMIÁS KESERGÉSE ÉS MEGVIGASZTALÓDÁSA

Jeremiás próféta 40 évig küzdött népéért. Anatóból származó, falusi fiatal volt, amikor felkerült Jeruzsálembe, az ország fővárosába, ahol i. e. 626-ban kezdte el a népért végzett szolgálatát. Jeruzsálem első ostromáig 20 éven át hirdette Isten igéjét, és kérlelte a népet. Nem hallgattak rá. A főváros elesett, az első fogolycsapatokat Babilóniába hurcolták, köztük Dánielt és három társát is. Jeremiás 605 után is tovább folytatta a küzdelmét, ismét csak eredménytelenül. 597-ben újra elesett Júda fővárosa, és immár a második fogolycsapatot vitték Babilóniába, köztük mesterembereket is.

Jeremiás tovább folytatta működését Sedékiás király kormányzása alatt is. 586-ban ostromolták harmadszor a káldeusok Jeruzsálemet: ekkor rombolták le a templomot, és további foglyokat hurcoltak el. Az ország egyharmada fogságba került, egyharmada életét veszítette, egyharmada maradt a szülőföldön. Itt Jeremiás is eltűnik a szemünk elől, csupán a zsidó hagyomány őrizte meg, hogy honfitársai állítólag Egyiptomba hurcolták, és ott nem természetes halállal halt meg.

626-tól 586-ig, éppen negyven évig szolgálta az Urat. Isten arra kérte őt, hogy maradjon egyedül, hisz ilyen viszontagságos életben

feleség és család nem állt volna ki mellette. Jeremiásnak csupán egy hűséges íródeákja volt, Báruk, aki mindenüvé követte, és próféciáit följegyezte. Jeremiás foglalta össze a királyok két könyvében a zsidó nép történelmének egy meghatározóan hosszú szakaszát, ő írta saját könyve mellett a Síralkak könyvét is. Három irata található tehát Bibliánkban.

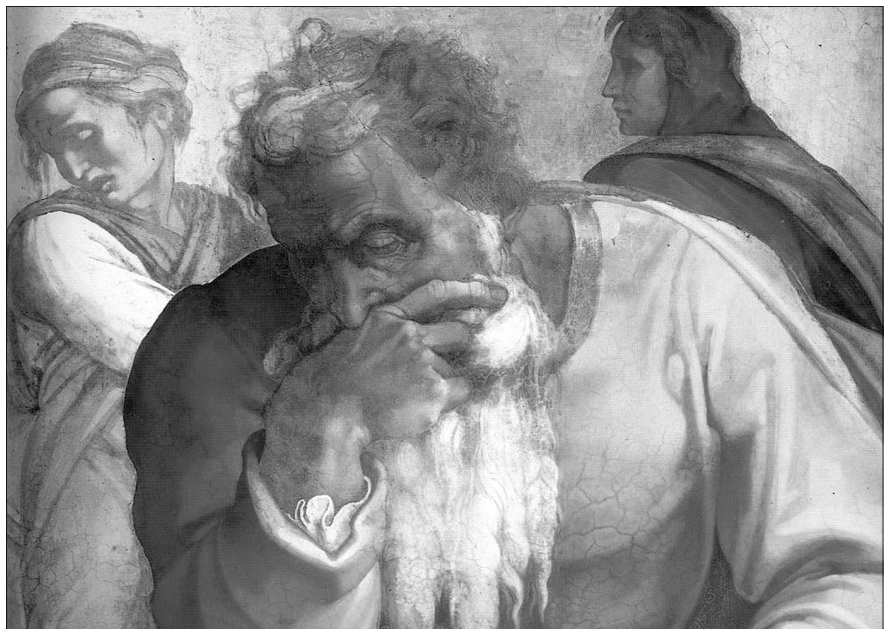
Mivel egyedül volt, gondolataival mindig az Urat kereste. Számtalanszor fordult Teremtőjéhez. Ezek közül a 15. fejezetében megörökített szakaszt olvassuk most el, a 15–21. verseket.

Amikor Istenhez fordult, Jeremiás szíve tele volt köszönettel és

hálával, mert méltatlan és mostoha sorsa ellenére óriási kiváltságot mondhatott magának: hallhatta Isten beszédét. Egyrészt a korábbi ószövetségi könyvekből, másrészt úgy, hogy történeti lejegyzést készített, harmadrészt pedig, hogy konkrét üzeneteket továbbított hozzá az Úr.

„Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat; a te szavaid örömmre váltak nékem, és szívemnek vigasságára; mert a te nevedről neveztetem, ó Uram, Seregeknek Istene!” (Jer 15,16)

Ugyanezt és szinte ugyanígy vallotta már évszázadokkal ez előtt Jób is, amikor azt mondta, hogy „szájának beszédét többre becsültem, mint étetem táplálékát” (Jób 23,12). Ugyanez lesz majd az emmausi tanítványok tapasztalata is, akik „szívük gerjedezéséről” beszéltek, mikor Jézus magyarázta nekik az írásokat (Lk 24,32).

Michelangelo: Jeremiás próféta (Sixtus-kápolna, részlet)

Isten beszéde mindenkit fölemel, aki időt szakít arra, hogy rá figyeljen. Nélkülözhetetlen számunkra a hétköznapiakban, hogy elcsendesedjünk, és felidézzük a bibliai kijelentéseket, hogy úgy nyúljunk az egyes bibliai könyvekhez, úgy vágyakozzunk Isten jelenlétébe kerülni, mint a szarvas a folyóvizetekhez, vagy mint a szomjúhozó ember a kiaszott és elepedt földön keresi enyhülését, ahogy a 42. és 63. zsoltárok mondják. Jeremiás életét ez tartotta fenn: az Istennel való folyamatos kapcsolat, a párbeszéd Vele. A következő két versben azt is elmondja, hogy ennek következtében teljesen elszigetelődött, „*a nevetgélők gyülekezete*” kirekesztette őt, a hívő közösségben nem ujjongott a vakmerő emberi terveknek – ezért „*egyedül ültem, és bosszúsággal töltötél el engem*”. Fájdalma szüntelené, állandóvá lett, elmondhatta ő is a zsoltárossal, hogy „*holteleven vagyok ifjúságomtól fogva*”, és egyszerűen már a személyem is szemet szúr azoknak, akik Isten útját nem kedvelik. Ahogy ismét csak a zsoltáros mondja: „*Mihelyt megszólalok, viadalra készek*.” Jeremiás tehát őszintén kiöntötte szívét Isten előtt.

Isten válasza három részre tagolódott a 19. vers szerint.

Először is megtérésre szólította fel profétáját. Mindennapos megtérésre. „*Ha megtérsz, én is visszatéritelek téged, előttem állasz*.” Az Istenhez való megtérés kétszeres erőt ad. Egyrészt Isten ezáltal „*megmoshat bennünket*”, rendet teremthet bensőnkben, másrészt azonban újult erőt ad, hogy másokat keressünk, hogy másokon segítsünk. Óriási erő, hogy Isten előtt állhatunk.

„*És ha elválasztod a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szájam*.” Az emberi élet alapvető kötelessége a mindennapokban, hogy a jót és a hitványt elválasszuk, hogy különbséget tegyünk az igaz és a hamis között. Sokan azonban nem veszik észre, nem teljesítik ezt az elemi kötelességet. Hagyják, hogy összezagyválódjon előttük a jó és a rossz, nem-törődömséget tanúsítanak, amikor ki kellene állni a jó mellett, és határozott nemet kellene mondani a rosszra. Ezért is nem lehetnek az emberek előtt olyanok, mint „*az Isten szája*”. Pedig Pál apostol is arra kérte a korinthusbelieket 2. levelének 5. fejezetében, hogy ha Krisztus szeretete szorongatja őket, akkor induljanak el, hogy emberek előtt bizonytságot tegyenek, és akkor úgy kell, hogy szóljanak, mintha az Isten volna általuk.

Azonban a legvégső, a harmadik tanítás a leghatározottabb és

legsúlyosabb: „*Ők térjenek meg hozzád, de te ne térj őhözük!*” Az igazság követése nem menynység vagy számszerűség kérdése. Az emberi világban kétségkívül nyomasztó súlya van annak, ha az óriási többség az egyik oldalon áll, és csak egy, vagy legföljebb egy-két ember áll a másikon. Ez utóbbiak azonban soha nem kaptak felhatalmazást Istentől arra, hogy szemük vagy megromlott természetük vágyát követve álljanak át arra az oldalra, ahol seregek tartózkodnak. Jeremiásnak is végig kellett küzdenie kívülről talán rettenetesnek látszó szolgálatát. Isten azonban, aki mellette állt, egymagában is több az egész világnál. Valóra is váltotta ígértét, amit az ifjú és érzékeny prófétának mondott: „*Vasozloppá és ércbástyává tette őt, hadakoztak ellene, de le nem győzhették*.”

Reisinger János

„Te tudod, Uram! Emlékezzél meg rólam, és tekints reám, és állj bosszút értem üldözőimben; a te haragodnak halogatásaival ne ejts el engem; tudd meg, hogy éretted szenvedek gyalázatot!

Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat; a te szavaid öröömre váltak nékem, és szívemnek vigasságára; mert a te nevedről neveztetem, óh Uram, Seregeknek Istene!

Nem ültem a nevetgélők gyülekezetében, és nem ujjongtam velük; a te hatalmad miatt egyedül ültem, mert bosszúsággal töltötél el engem.

Miért lett szünetlenné az én fájdalmam, és halálössé, gyógyíthatatlanná az én sebem? Olyanná lettél nékem, mint a bizonytalan vízű, csálóká patak!

Azért ezt mondja az Úr: Ha megtérsz, én is visszatéritelek téged, előttem állasz; és ha elválasztod a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szájam. Ők térjenek meg te hozzád, de te ne térj őhözük!

És e nép ellen erős ércbástyává teszek téged, és viaskodnak ellened, de nem győzhetnek meg téged, mert én veled vagyok, hogy megvédjelek és megszabadítsalak téged, azt mondja az Úr!

És megszabadítalak téged a gonoszok kezeiből, és kimentelek téged a hatalmaskodók markából.”

(Jer 15,15–21)

® EVOLÚCIÓ

A 13,8 milliárd évvel ezelőtt lezajlott ősrobbanás Isten tervének a része volt – jelentette ki a Pápai Tudományos Akadémián Ferenc pápa, aki szerint az ősrobbanás egyáltalán nem áll ellentmondásban egy isteni teremtő beavatkozással, sőt megkívánja azt. Az evolúció sem áll szemben a teremtéssel, hiszen az evolúció olyan élőlények teremtését feltételezi, amelyek folyamatosan módosulnak.

Ferenc pápa fenti kinyilatkoztatása akár forradalminak is tekinthető, hiszen a pápa két legyet is ütött egy csapásra. Egyfelől ugyanis az I. vatikáni zsinaton dogmává nyilvánított felhatalmazás alapján *implicit* módon tévedhetetlenül kijelentette, hogy a Biblia hatnapos teremtéstörténete a legjobb esetben is csak valamilyen allegorikus irodalmi mű kategóriájába sorolható. Úgy is mondhatnánk, hogy a Teremtés könyve történeti leírásként nem értelmezhető, sokkal inkább Mózes írói képzeletének kell tekinteni. Másfelől viszont az evolúció szentesítésével Ferenc pápa kanonizálta az élővilág folyamatos keletkezésének és változásának darwini elméletét

is, amely szöges ellentétben áll a Biblia által hirdetett készre teremtés kijelentésével. Vagyis, bár az élőlények teremtésekor Isten azt „látta, hogy jó”, ám ezek szerint tévedett. A teremtett világ nem tökéletes, hiszen a létrejött fajok kezdettől fogva folyamatosan átalakuláson esnek át, tökéletesednek.

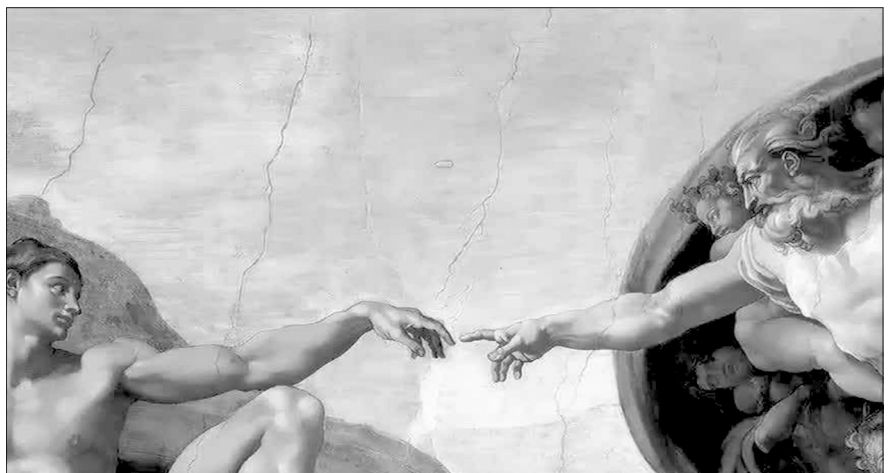
Innen már csupán egy apró lépcső hiányzik ahhoz, hogy valaki kijelentse: a Szentírás nem lehet szent, hiszen a pápa hit és erkölcs dolgában tett kijelentésével ellentétben nem tévedhetetlen.

Az evolúció apoteózisa

Teilhard de Chardin, a jezsuita filozófus és antropológus bizonyára elégedetten nyugtázná a dolgok ilyenén alakulását, ha élne. A római cenzúra ugyanis még nem engedélyezte az 1940-ben befejezett, *Az emberi jelenség* című művének kiadását, amelyben bemutatta, hogy ami külsőleg a természeti

törvényekre visszavezethető fejlődés, az belső lényegét tekintve a Teremtővel való egységre törekvés. Így az evolúció Istentől való, ahol az anyag, az élet, sőt még a gondolat is célirányos folyamat, amely Jézus Krisztustól ered, és benne éri el célját. A fejlődéshez ugyanis többletenergia szükséges, de ez a többletenergia nem származhat magából az anyagi világból. Jézus Krisztus tehát nem más, mint az önmagára talált evolúció, a fejlődés pedig az isteni szeretet energiáinak az anyagi valóságot egy transzcendens központ irányába rendező lendülete, egy „fel-felé mutató tudathullám”.

Ebben a folyamatban az ember maga „az öntudatra ébredt fejlődés”, aki még nem tökéletes. Az ember csak önkifejlésének elején áll, ám erkölcsileg folyamatosan fejlődik, ahelyett, hogy bünesete folytán erkölcsileg romolna. Igaz, hogy ez a gondolatmenet Jézus Krisztus kereszttáldozatát teljes mértékben elveti, ám helyette megajándékozta a hívő-

Michelangelo: Ádám teremtése (a Sixtus-kápolna freskórészlete)

ket egy hozzájuk közel álló antropomorf istenképpel, amely szerint minden élet, még maga Isten is az evolúciós fejlődés különböző lépcsőfokozatain áll.

Mennyiségből minőség

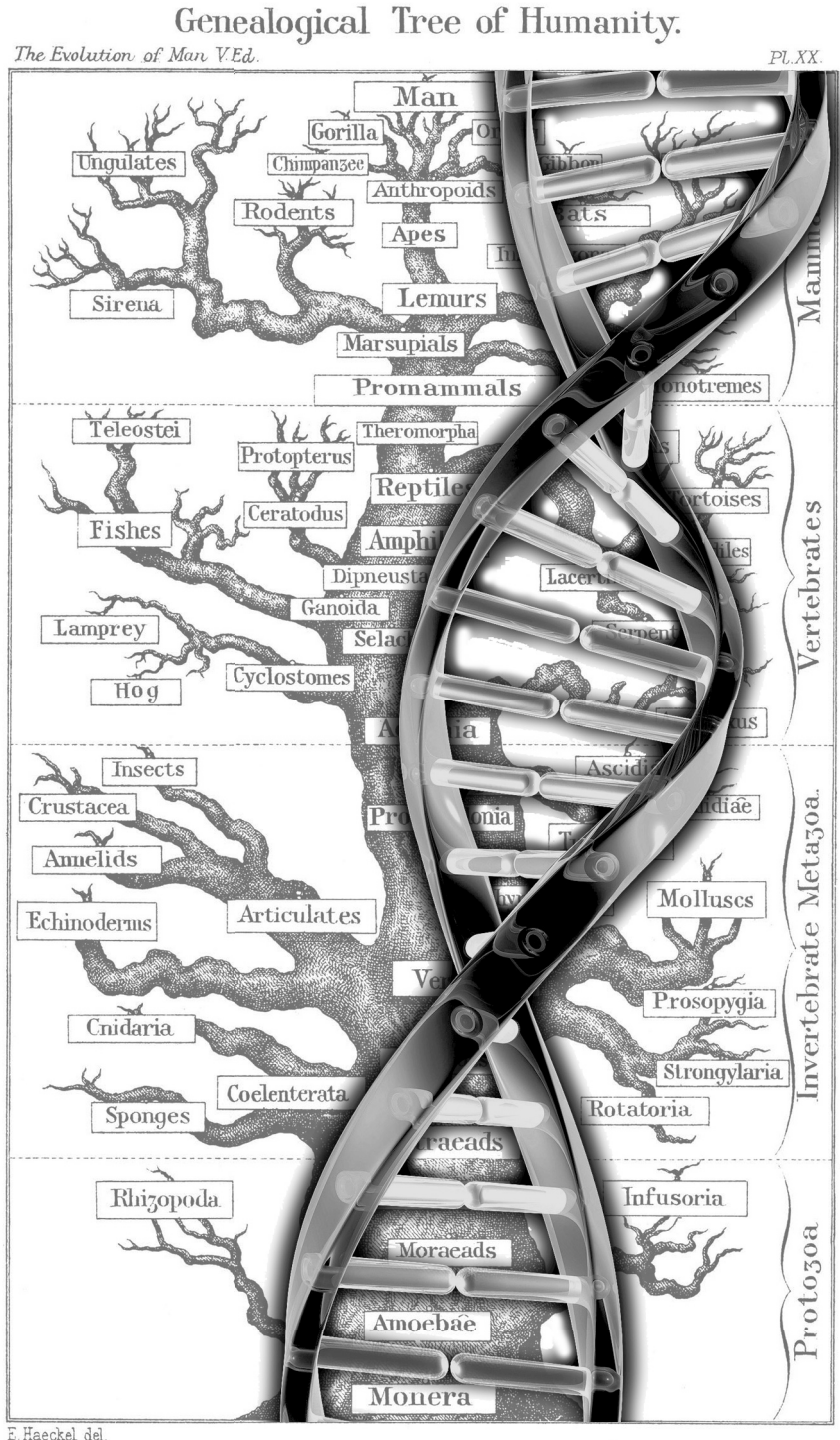
A Chardin által elindított evolúciós egzegézis fokozatosan csapott át mennyiségből minőségbe. Ennek első mérföldköve XII. Piusz pápa 1950-ben kiadott *Humani generis* kezdetű enciklikája volt, amely látszólag még elzárta az utat az emberi nem keletkezésére vonatkozó természettudományos elméletek túlzottan szabad terjesztése előtt. Ám azt kinyilvánította, hogy az ember testének élettelen anyagból való származása lehetséges, csak a lélek származik közvetlenül Istentől.

II. János Pál az 1996. október 24-én a Pápai Tudományos Akadémiához intézett üzenetében már megalapozottnak találta a darwini fejlődéseméletet, mondván, hogy az Istentől származó lélek a majomtól közös ősként származó testbe került.

XVI. Benedek beiktatása után nem sokkal Guy Consolmagno, a Vatikán jezsuita csillagásza azt állította, hogy a világ hatnapos teremtésében való hit pogány babona, ami arra a korszakra utal vissza, amikor az emberek még természeti istenekben hittek, és hogy a vallást meg kellett védeni a teremtéstől. Azt állította, hogy „...a hit kérdéseiben egyszerűen valakinek hinni kell, aki a legvégső tekintély”. Ez a legvégső tekintély pedig nyilván nem az Úr Jézus Krisztus, hanem a tévedhetetlen szavú pápa.

XVI. Benedek sem maradt tétlen: 2006 húsvét nagyszombati beszédében mintegy Teilhard de Chardint is rehabilitálta, amikor Krisztus feltámadását az evolúció történetében bekövetkező minőségi ugrásnak nevezte, mint a legnagyobb mutáció, amely az új vi-

lág felé mutat. Senkinek nem tűnt fel, hogy ezzel egy, a korai egyházatyák által már eretnek tanításként megőrzött panteista világnézetet újított fel, ahol maga Isten is csupán része a fejlődő világmindenségnek.

Az evolúció revolúciója

Ferenc pápa tehát jól kitaposott ösvény végéhez ért. Kijelentését nevezhetnénk az evolúció revolúciójának is. Ez azonban nem a katolikus hívőkhöz szólt, hanem az egész világhoz. Legfőképpen pedig az ateistákhoz. *Urbi et orbi*.

Ahhoz pedig, hogy valaki felismerje a valódi szándékot, nem kell Darwin szentté avatására várni. A csalatkozhatatlanság pápája, IX. Pius által 1864-ben kiadott *Tévedések jegyzéke* a mai napig

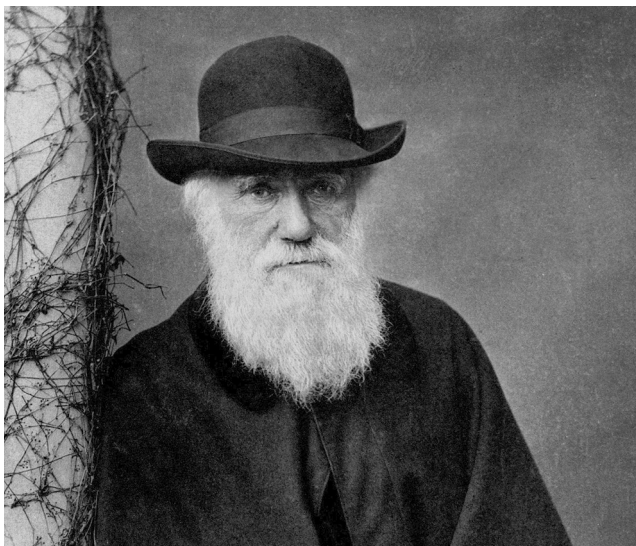
érvényben van. Eszerint „tévedés a következőket állítani: a római pápa megbékülhet, és meg is kell békülnie a haladással, hozzá kell szoknia a liberalizmushoz és a modern civilizációhoz.”

Róma nem békül meg, és nem is hirdeti. Csupán híveket akar onnan is, akik nem járnak vasárnap templomba – „*mint a mada-rászok; tört hánynak, embereket fogdosnak*” (Jer 5,26). Célja nem a gondolat szabadsága, hanem hogy „*imádják őt a földnek minden lakosai, akiknek neve nincs beírva*

az életnek könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett e világ alapítása óta. Ha van füle valakinek, hallja!” (Jel 13,8–9) Krisztus ezért figyelmeztet: „*Ha valaki fogságba visz [mást], [ő is] fogságba megy.*” (Jel 13,10)

Isten azonban biztosít minden egyes embert, aki segítségül hívja az Ő nevét: „*Én teremtettem, és én hordozom, én viselem, és megszabadítom.*” (Ésa 46,4)

Márton István

„Te vagy egyedül az Úr! Te teremtetted az eget, az egeknek egeit és minden seregüket, a földet, s mindent, ami rajta van, a tengereket minden bennük valókkal együtt; és Te adsz életet mindnyájuknak.” (Neh 9,6)

„Aki egymaga feszítette ki az egeket, és a tenger hullámain tapos. Aki teremtette a göncölszekeret, a kaszás csillagot és a fiastyúkot és a délnek titkos tárait.” (Jób 9,8–9)

„Az Úr szavára lettek az egek, és szájának leheletére minden seregük... Mert Ő szólt, és meglett, Ő parancsolt, és előállott.” (Zsolt 33,6.9)

„Tieid az egek, a föld is a tied: e világot minden benne valóval te fundáltad.” (Zsolt 89,12)

„Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten; Ő alkotott minket, és nem magunk.” (Zsolt 100,3)

„Az Úr, teremőd és alkotód anyád méhétől fogva, aki megsegít... Így szól az Úr, megváltód és alkotód anyád méhétől fogva: Én vagyok az Úr, aki mindent cselekszem, aki az egeket egyedül kifeszítem, és kiszélesítem a földet magamtól...” (Ésa 44,2.24)

„Én alkottam a földet, és az embert rajta én teremtettem, én terjesztettem ki kezeimmel az egeket, és minden seregüket én állítottam elő. Én támasztottam őt fel igazságban, és minden útjait egyengetem...”

Mert így szól az Úr, aki az egeket teremtette; Ő az Isten, aki alkotta a földet, és teremtette azt, és megerősítette; nem hiába teremtette azt, hanem lakásul alkotta... (Ésa 45,12–13.18)

„Minden általa lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett.” (Jn 1,3)

A józan ész fontossága a hívő életében

1.

Sokan gondolják, hogy a hit és a józan gondolkodás szemben áll egymással, nem lehet összeegyeztetni a kettőt. Sajnos a kereszténység sokat tett azért, hogy ez a tévhit kialakulhasson. A középkortól kezdve elterjedt babonák, az ereklyék és szentek tisztelete, de leginkább a Biblia-olvasás hiánya miatt az értelem, a gondolkodás egyre inkább háttérbe szorult a kereszténységben belül. Ennek ellenhatásaként a XVIII. századi felvilágosodás idején tömegek fordultak a kereszténység, de egyúttal minden természetfölötti ellen a gondolkodás és a tudomány nevében. Pedig a valódi hit és értelem mindig kéz a kézben járnak, egymást kiegészítik. A hit értelem nélkül hiszékenységgé silányul, az értelem hit nélkül viszont büszkévé, önhitté válik. Találój Blaise Pascal megfogalmazása a *Gondolatokban*: „Megalázkodás és eszünk használata, ebben áll az igazi kereszténység.” (269. töredék)

2.

Hogyan határozza meg a Biblia a józan ész fogalmát? A Szentírás gyakran használja ezeket a szavakat: *bölcsesség, értelem, józanság*. Jób könyve így fogalmaz: „...Íme az Úrnak félelme, az a bölcsesség, az értelem: a gonosztól való eltávolítás.” (Jób 28,28) A Biblia itt na-

gyon világosan rámutat arra, hogy az igazi bölcsesség több az intelligenciánál, a tudományokban való jártasságnál. A bölcsesség az Istenhez való helyes viszonyulásban gyökerezik, abból ered, hogy a teremtmény tisztelettel fordul Teremtője felé. Prédikátor könyve szerint: „A bölcsnek szemei vannak a fejében, a bolond pedig sötétben jár.” (Préd 12,5) Noha a fizikai látás képességével a „bolond” is rendelkezhet, a „bölcs” egy „belső látással” is bír. Ez a „belső látás” a Biblia fogalomvilágában elsősorban helyes erkölcsi ítélőképességet jelent, utalás ez a lelkiismeret megfelelő működésére. Az Újszövetség is hangsúlyozza a józan értelem fontosságát: „...*legyetek mértékletesek és józanok, hogy imádkozhassatok.*” (1Pt 4,7) Érdekes, hogy az itt használt két görög kifejezés is közel áll egymáshoz, mindkettő elsősorban józanságot jelent, de az első kifejezés (szóphroneó/σωφρονέω) mértékletességet, szerénységet is, míg a második (néphó/vήφω) előrelátást is jelent. Mindezeket összefoglalva a Biblia bölcsességfogalma a szélsőségektől tartózkodó, erkölcsös, megfontolt gondolkodás és életmód jelentését hordozza. Fontos hangsúlyozni, hogy a gondolkodás és az életmód nem választható szét, értelmetlen az olyan „bölcsekedés”, amelynek nincs gyakorlati következménye életvitelünkre nézve.

3.

De vajon miért ad Isten értelmet az embernek? Miért olyan fontos

ez a képességünk? Példabeszédek könyve 2. fejezete ír arról, hogyan és mi célból ad Isten bölcsességet az embernek: „*Fiam, ha beveszed az én beszédeimet, és az én parancsolataimat elrejtéd magadnál, ha figyelmeztetvén a bölcsességre a te füleidet, hajtod a te elmédet értelemre, igen, ha bölcsességért kiáltasz, és értelemért a te szódat felemeled, ha keresed azt, mint ezüstit, és mint kincseket kutatod azt: akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz. Mert az Úr ad bölcsességet, az ő szájából tudomány és értelem származik... Meggondolás öröködik feletted, értelem őriz téged.*” (Péld 2,1-6.11) Vagyis, ha figyelünk Isten hangjára, és mi magunk is komoly erőfeszítéseket teszünk szava megértése érdekében, és értelmet kérünk tőle imádságainkban, akkor ennek eredményeként isteni bölcsességhez jutunk, magát az Istent ismerjük meg. Ekkor teljeseedik be a 11. versben foglalt nagy ígélet: „*Meggondolás öröködik feletted, értelem őriz téged.*” (11. vers) Eszerint el tudjuk kerülni a rosszdöntéseket; erőt, képességet nyerünk ahhoz, hogy minden szempontot figyelembe vegyünk egy kérdésnél; megtanulunk uralkodni indulataink, szenvedélyeink felett. Isten tehát az értelem segítségével akar megőrizni minden rossztól, „örként” akarja mellénk állítani a józan gondolkodást. Ha működik az „előrelátás” bölcsessége az életünkben, mennyi bajt el tudunk kerülni! Rá kell döbbernünk, hogy milyen sokszor nem

tudott „örködni” felettünk az isteni bölcsesség, mert nem kerestük elég kitartóan. Mennyi bajt okozhattunk ezzel magunknak és másoknak is!

4.

A józan gondolkodás képessége megtanulható-e, és ha igen, hogyan? Gyermekkorában mindenki a szüleitől vagy az idősebb generációtól, például a tanáraitól tanulja a józanságot. „Isten helyettesei” ők Ellen G. White szerint. A józanság legfőbb forrása azonban a Biblia olvasása és kutatása. „Amikor az Igét tesszük tankönyvvé, alázattal a Lélek vezetését kérve, s teljesen átadjuk szívünket az igazság általi megszentelődésnek... az ilyen Biblia-tanulmányozás eredménye a jól kiegyensúlyozott értelem lesz...” (Ellen G. White: *Értelem, jellem, személyiség*. 96. o.)

A Biblia minden szavában isteni bölcsességet találunk. A bibliai életrajzok, például József vagy Dániel története, a józan gondolkodás nagy példáit mutatják be. Különösen javunkra válik az ún. bölcsességi könyvek, például Példabeszédek vagy Prédikátor könyve tanulmányozása. Itt a józan gondolkodás gyakorlati megnyilatkozásait láthatjuk, sok példával szemléltetve. A józanság további forrásait is érdemes figyelembe venni: az elmélkedést, életünk múltbeli történéseinek elemzését, kiértékelését. Milyen fontos élni a tanácskozás lehetőségével is: ha mi magunk nem vagyunk képesek egy helyzetet tisztán látni, kérjünk másoktól segítséget. Példabeszédek könyve több helyen buzdít erre is:

„Mert az eszes tanácsokkal vi-selhetsz hadat hasznodra, a meg-

maradás pedig a tanácsosok so-kasága által van.” (Péld 11,15)
„A bolondnak útja helyes az ő sze-mei előtt, de aki tanáccsal él, bölcs az.” (Péld 12,14)

5.

Vajon az élet mely területein szor-
rulunk rá leginkább az isteni böl-
csességre? Valójában minden dön-
tésben szükségünk van rá, de kü-
lönösen abban, hogy milyen élet-
filozófiát választunk. Dönthetünk
az önzés útja vagy a másokért élés
útja között. Sátán csalásai és kísér-
tései állandóan fenyegetnek ben-
nünket, ezek legyőzéséhez is nél-
külözhetetlen Isten bölcsessége:
„Józanok legyetek, vigyázatok,
mert a ti ellenségetek, az ördög,
mint ordító oroszlán, szerte jár, ke-
resvén, kit elnyeljen.” (1Pt 5,8)

A fiatalok számára józan mér-
legelés kell a pálya- és a társválasz-
táshoz. Milyen jó, ha „józanabb”
szülők állnak mögöttük tanács-
adóként e kérdésekben. Mindnyá-
junknak bölcsesség kell továbbá
az energiánkkal, egészségünkkel
való gazdálkodáshoz: az „élettö-
kénk” felhasználásához. Az érte-
lem felügyelete szükséges a beszéd
képességének helyes használá-
tához is. Milyen sok múlik néha
egy szó megválasztásán is: „Mint
az aranyalma ezüstitányéron, olyan
a helyén mondott ige.” (Péld 21,11)
„...a szelíd beszéd megtöri csontot.”
(Péld 25,15) Az anyagiakhoz való
viszony is olyan terület, ahol a jó-
zanság létfontosságú. Milyen sok
élet megy tönkre a helytelen gaz-
dálkodás és a túlköltekezés miatt.
Jó figyelembe venni Prédikátor
könyve 4,6 intését: „Jobb egy ma-
rok teljes nyugalommal, mint két
maroknak teljessége nagy munká-
val és lelki gyötrellemmel.”

6.

Mi az, ami gyengíti az értelem
működését? Tulajdonképpen min-
den, ami a szervezetünket rongál-
ja: a káros szenvedélyek, a rossz
szokások, a helytelen életmód.
Gondolkodásunknak fizikai, szer-
vi alapja van, milyen sok múlik
tehát a testünk állapotán! Meny-
nyire vigyáznunk kell az ún.
nyolc alapelv betartására! Enélkül
aligha tehetünk szert bölcs, józan,
kiegyensúlyozott gondolkodásra.
Gyengítheti gondolkodásunkat
indulataink, érzelmeink követése
is: a harag, a sértődöttség, a gyű-
lölet stb. Ezek nem jó tanácsadók.
Ilyenkor hozzuk a legrosszabb
döntéseket. Ha ilyen érzelmek ke-
rítenek hatalmukba, jobb inkább
várni, és imádkozni. A Biblia sok
olyan példát feljegyez, amikor
hiányzott a józan átgondolás egy
cselekedet előtt, és ez súlyos kö-
vetkezményekhez vezetett: ilyen
volt Mózes gyilkossága, Dávid pa-
ráznasága.

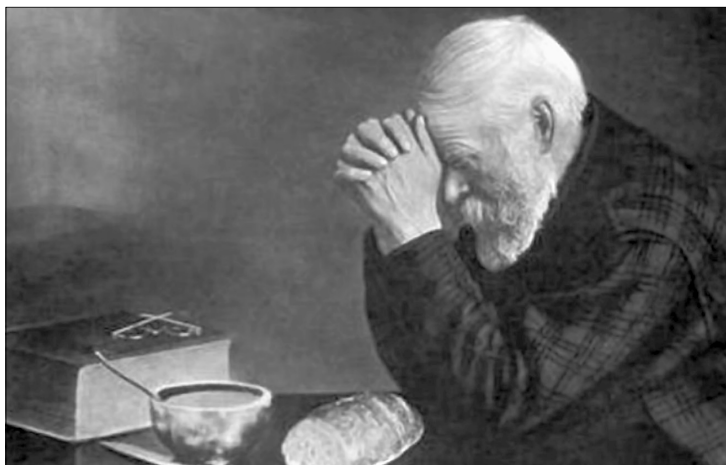
Ha engedünk félelmeinknek,
ránk törhet a pánik. Ez is rossz
döntéseket szülhet. Ilyenkor imád-
koznunk kell megnyugvásért, bé-
kéért. A rohanás, kapkodás miatt
átgondolatlan, hirtelen döntése-
ket hozunk, ami bajok sorozatát
indíthatja el láncreakciószerűen.
Milyen sok energiába kerül ilyen-
kor a problémák orvoslása!

7.

Láthattuk, hogy az Istentől nyert
bölcsesség és értelem milyen fon-
tos gyakorlati segítséget jelent a
hívó életünkben. Ezzel együtt is-
mét fontos leszögezni: az embe-
ri értelem önmagában félrevezet
bennünket. Értelmünk, összes
gondolatunk, szándékunk napon-
kénti odaszentelésére van szük-

ség. Veszélyes dolog önmagunkban bízva, saját tudásunkra támaszkodva élni az életünket. Érdemes megszívlelnünk Példabeszédek könyve figyelmeztetését: „Bizodalmod legyen az Úrban teljes elmédből, a magad értelmére pedig ne támaszkodjál.” (Péld 3,5)

Somogyi Lehel

Igaz gondolatok

Gondolatok a lustaságról

Az alábbiakban részleteket közlünk a XVII. században élt francia moralista, François de La Rochefoucauld *Gondolatok* című (magyarul *Maximák* címmel is megjelent) művéből, azokból a sorszámmal ellátott gondolatokból, melyek a lustaságról szólnak.

266. ■ Csalódás azt hinni, hogy csak a heves szenvedélyek – mint például a becsvágy és a szerelem – tudnak diadalmaskodni a többiekén. Akármily ernyedt is, a lustaság gyakran úrrá lesz rajtuk: hatalmat bitorol az élet minden szándéka és minden cselekedete fölött, észrevétlenül lerombolja és elfogyasztja a szenvedélyeket s az erényeket.

630. ■ Valamennyi szenvedélyünk közül a lustaságot ismerjük legkevésbé, ez a leghevesebb és legrosszabb akaratú valamennyi között, ámbár erőszakossága érezhetetlen, s a károk, amelyeket okoz, mélyen rejtve maradnak.

Ha figyelmesen szemléljük hatalmát, észrevesszük, hogy minden alkalommal legyőzi érzelmeinket, érdekeinket és gyönyörűségeinket is; ez az a kis hal, amely tömegeivel képes megállítani a legnagyobb hajókat, ez az a szélcsend, amely veszedelmesebb a legfontosabb ügyekben, mint a zátonyok és a legnagyobb viharok; a lustaság nyugalma titkos varázsszere a léleknek, amely hirtelen megakasztja a leglángolóbb törekvéseket s a legcsökönyösebb elhatározásokat. Hogy igazi fogalmat adhassunk erről a szenvedélyről, azt kell mondanunk, hogy a lustaság valami jámbor boldogsága a léleknek, amely megvigasztalja minden veszteségért, és kárpótolja összes javaiért.

398. ■ Minden hibánk közül a lustaságot valljuk be legkönnyebben, mert elhítetjük magunkkal, hogy nem sérti erényeinket, sem nem rombolja le azokat, csupán felfüggeszti működésüket.

512. ■ Úgy látszik, az ördög készakarva helyezte el a lustaságot számos erény homlokzatán.

25. ■ Nagyobb erények kellene a jószerencse, mint a balsors elviseléséhez.

29. ■ A rossz, amit elkövetünk, nem zúdít ránk annyi üldözést és gyűlöletet, mint jó tulajdonságaink.

Hagyjuk csak, hadd dicsekedjen ellenségünk vélt vereségünkkel! Jobb, ha gyengeséggel vádolnak minket, mint ha az igazságtalanság vádja hárul ránk.

A szeretet és az igazság olyan szoros egységet alkot, hogy gyakorlatilag nem is lehet őket szétválasztani. Olyanok, mint ugyanannak az éremnek a két oldala.

(Mahatma Gandhi)

Az új magyar társadalmi modell a bibliai próféciák fényében

Trócsányi László igazságügyi miniszter ez év január 5-ei kijelentései nyomán kétségtelenné, mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy mi az új magyar társadalmi modell lényege.

A Magyar Távirati Iroda adott hírt arról, hogy milyen nyilatkozat hangzott el a miniszter szájából Esztergomban, a Becket Szent Tamás-emléknapon. Az ezen az alkalmon tartott előadásának a témája is jelentőségteljes volt: „A jog és a kereszténység kapcsolódási pontjai.” Idézzük kijelentéseit:

„Az új magyar alaptörvény megtette azt, amire az Európai Uniót alapító szerződő felek nem mertek vagy nem akartak vállalkozni: kodifikálta a kereszténység szerepét... Ezért gondolom azt, hogy az új magyar alkotmány körül némileg szokatlan és váratlan módon kibontakozott nemzetközi vita ennek is szól... A magyar modell tehát [az egyház és az állam közötti] együttműködésen alapszik. Az együttműködés számomra nemcsak formai kérdés, hanem sokkal inkább tartalmi is, azaz a jogszabályok megalkotása kapcsán is érvényre kell jutnia... A keresztény Európát nem a gyökereiről, mint a gyümölcsseiről kell megismernünk. Ne kövessük el azt a hibát, hogy Európa keresztény identitását valamilyen idealizált múltban keressük. Keressük inkább a jövőben. Mert nem az a kérdés, volt-e, hanem hogy lesz-e keresztény Európa, lesz-e keresztény Magyarország.”

Ha valakinek eddig nem volt világos – ha sem az új Alaptörvény, különösképpen annak preambuluma, a Nemzeti Hitvallás, sem a miniszterelnök korábbi, madridi beszéde nem tette nyilvánvalóvá –, hogy mire irányul az új társadalmi modell kialakítása Magyarországon, akkor Trócsányi László nyilatkozata után efelől már senkinek semmi kétsége nem maradhat. Külön jelentősége van annak, hogy a jogalkotásért és a jogalkalmazásért felelős igazságügyi miniszter tette az idézett kijelentéseket.

Közösségünkön belül is többen hevesen vitatták, hogy valóban „az Európai Unión belüli első keresztény mintaállam” kialakítására irányulnak a hazai

átalakulások. Kétségeket fogalmaztak meg egyesek azzal az állásponttal szemben, mely szerint a „bevett egyház” státusz az állammal való együttműködésre kötelez, továbbá, hogy a „keresztény állammal” való együttműködés éppoly veszélyes, mint a kommunista állammal való együttműködés. Túlzónak tekintették azt a látást, hogy ami nálunk történik, az szinte előképe annak, ami a próféciák szerint másutt is széles körben meg fog történni.

Bár a miniszter kijelentései oly egyértelműek és szókimondóak, hogy önmagukért beszélnek, mégis fűzünk néhány megjegyzést mindehhez:

Mindeddig nem sikerült elérni, hogy az Európai Unió alkotmányába belekerüljön a „keresztény Európa” meghatározás, de legalábbis Európa keresztény gyökereinek az elsődlegessé tétele minden más európai szellemi hagyománnyal szemben. Magyarországon egyfajta mintául szolgáló modellt szeretnének kialakítani: nyíltan szólnak a „keresztény Magyarország” eszményéről mint célról. Mindez egybecseng ez az Alaptörvény preambuluma nevezetes mondatával: „Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét.” (Ezzel kapcsolatban írtam a Népszabadság 2014. december 2-ai számában Jogból kényszer címen írt cikkemben a következőket: „A »keresztény nemzet« fogalma azért problematikus a lelkiismereti szabadság szempontjából, mert közvetetten lelkiismereti kényszerre utal. Azt sugallja a kifejezés, hogy az adott nemzet minden tagja keresztény, vagy az kell, hogy legyen.”) Azt a kereszténységet, ami a „keresztény nemzet” fogalmában szerepel, természetesen nem a kereszténység eredeti forrása, a Biblia határozza meg, hanem azok a keresztény egyházak – mindenekelőtt a Római Katolikus Egyház, amely ma szinte benyeli a protestantizmust –, melyekkel az állam szövetségesként együttműködik.

Különösen jelentőségteljes, hogy a miniszter kijelentette, a keresztény eszmei alapnak, illetve az egyházakkal való együttműködésnek „a jogszabályok megalkotása kapcsán is érvényre kell jutnia”. Nincs mit csodálkozni azon tehát, hogy törvénybe iktatták az üzletek nagy részének vasárnapi zárva tartását, és biztosak lehetünk abban, hogy további

„keresztény” alapú, illetve egyházi igényeket érvényesítő törvények következhetnek.

Jel 13. fejezete alapján Amerika vonatkozásában írja Ellen G. White a következőket, de az elv ugyanúgy érvényes másutt is: *„Mi »a fenevad képe«, és hogyan fogják azt megformálni? A fenevad képe az lesz, amelyet a kétszarvú fenevad »csinál meg«. Ahhoz, hogy megtudjuk, milyen is ez a kép, és miként fogják megformálni, tanulmányoznunk kell magának a fenevadnak – a pápaságnak – az ismertetőjeleit... A pápaság egy olyan egyház, amely az államhatalmat irányította, és felhasználta saját céljainak előmozdítására, főképpen az »eretnység« megbüntetésére. Hogy az Egyesült Államok megformálhassa a fenevad képét, ahhoz a vallási hatalomnak úgy kell a polgári hatalmat irányítania, hogy az egyház az államhatalmat is saját céljainak szolgálatába állítsa...”* (Korszakok nyomában, 395. o.)

Nem tudhatjuk pontosan, miért, de Isten megengedte, hogy a mi országunkban mintegy „előre szaladva” megkíséreljék ezt a modellt kialakítani. Talán csak abban reménykedhetünk, hogy egy előrehaladott, de teljesen véghez nem vitt kísérlet marad a keresztény Magyarország megvalósítása, mivel valóban korai ez az USA-t és az Európai Uniót is megelőző törekvés. Mi pedig hálásak leszünk még majd Istennek azért, hogy korán leckét kapunk abból, mivel jár a prófécia beteljesedése. Előnyt jelenthet számunkra, hogy máris tapasztalatot szereztünk arról, milyen meghasonlásra lehet számítani még a közösségen belül is, amikor ez a modell formálódik, és hogy milyen fontos ilyen esetben a biblikus álláspont melletti állhatatosság.

Ferenc pápa a vallásközi ökumené előmozdításáért fáradozott a Srí Lanka-i vallásközi találkozón

Kegyelem, hogy a nagy vallási hagyományok híveivel találkozhat, akik osztoznak a katolikusokkal a tudás, az igazság és a szentség iránti vágyban – mondta Ferenc pápa a január 13-ai vallásközi találkozón. Srí Lankán (korábbi nevén Ceylon szigeten) ugyanis négy nagy vallás képviselteti magát: a buddhizmus (itt keletkezett az úgynevezett páli

kánon, a buddhisták szent könyve), a hinduizmus, az iszlám és a kereszténység. Ez a terep különösen alkalmas volt ezért arra, hogy a pápa hangsúlyozza a vallásközi ökumené megerősítésére, kiterjesztésére vonatkozó buzdításait.

A katolikus egyház már a II. vatikáni zsinaton lefektette a vallásközi ökumené alapelveit, a *Nostra aetate* (A mi korunk) kezdetű nyilatkozatban: „A katolikus egyház semmit sem utasít el abból, ami ezekben a vallásokban igaz és szent. Őszinte tisztelettel szemléli ezeket az élet- és magatartásformákat, tanításokat és erkölcsi parancsolatokat.” Ferenc pápa a maga részéről megerősítette a katolikus egyház őszinte tiszteletét e vallási hagyományok iránt.

„Természetesen a párbeszéd felszínre hozza azt is, hogy mennyire más a hitünk, eltérőek a hagyományaink és szokásaink – mondta a pápa. – Ugyanakkor, ha őszintén tárjuk fel meggyőződésünket, képesek leszünk tisztábban látni azt, ami közös bennünk. Új utak nyílnak a kölcsönös megbecsülés, együttműködés és a barátság előtt is.”

Megfigyelhetjük, hogy ismételten a vallási hagyományokról van szó, ezek kibékítéséről és egyesítéséről a „kölcsönös megbecsülés, együttműködés és a barátság” útján. (Mennyire egybecseng ez a jelenleg hatályos magyar Alaptörvénnyel: „Becsüljük országunk különböző vallási hagyományait.”) Az emberi, vallási hagyományok valóban összebékíthetőek, közös nevezőre hozhatóak. Ha azonban Isten beszédének, kinyilatkoztatásának tartjuk a Szentírást, akkor nem fogadható el igaznak és jónak semmi, ami vele ellentétes, ez felel meg ugyanis a valóságnak. Ez az állásfoglalás van összhangban az igazság isteni mértékével.

Srí Lanka után a Fülöp-szigetekre látogatott a pápa, amely a harmadik legnépesebb katolikus ország. Érdekes itt elmondott beszédének a következő részlete: Elítélte „az Isten velünk való tervét fenyegető nagy veszélyt”, és mögötte „azt a hazugságot, amelynek atyja a Sátán”. Az utóbbi „gyakran rejti csapdáit a kifinomultság, a modernség... vonzereje mögé”. Ez igaz kijelentés volt, csak hogy a Szentírás szerint nemcsak a modernség vonzereje mögé rejti Sátán a maga csapdáit, hanem a modernségből kiábrándult embereknek kínált újfajta (rég-új) vallássság mögé is.

Vankó Zsuzsa
(Az idézetek forrása: Vatikáni Rádió)

Az október 19-én befejeződött püspöki szinódusról

A szinóduson a püspöki konferenciák küldöttei, teológusok, tanácsadók, laikusok cseréltek eszmét két héten át a házasság-család-szexualitás témakörben. Az egyház korszellemhez igazítása érdekében a pápa és tanácsadója, Walter Kasper kúriai kardinális igyekeztek puhítani a tradicionális álláspontokat. Ők és az irányzatukat támogatók ilyen álláspontokat igyekeztek elfogadtatni:

„Az elvált és újrահázasodott híveknek minden egyes eset megvizsgálása után az irgalmasság nevében engedélyezni kell a szentségekhez járulást. A homoszexualitás nem bűn. Nekik és a leszbikusoknak helyük van az egyházban. Ők is Isten gyermekei... A homoszexuálisok gazdagítják az egyházat, irántuk megértést kell tanúsítani...”

Három javaslat – az elvált hívek szentséghez járulásának engedélyezése, az azonos neműek házasságának elismerése és a homoszexualitás eddigénél méltányosabb kezelése – nem nyert kétharmados többséget a szavazásnál. Ezekben a kérdésekben majd Ferenc pápa dönt.

Kasper kardinális így értékelte a szinódust: „...Az egyház fontos lépést tett a világ felé.” Minden kérdés a püspöki konferenciák elé kerül további vitára, ezek eredményét összesíti a jövő októberben sorra kerülő szinódus. (For-

rás: Kasza László: *Egy lépés előre. 168 óra*, 2014. nov. 1.; <http://www.168ora.hu/>)

Két rövid gondolat kívánkozik ide *A nagy küzdelem* című könyvből: „A pápaság természetéhez tartozik, hogy mint a kameleon, környezetéhez alkalmazza külsejét... A pápaság az emberiség két osztálya számára vonzó, azok számára, akik saját érdekeik által akarnak üdvözülni, és azok számára, akik bűneikkel együtt akarnak üdvözülni.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/ Korszakok nyomában*, A pápaság célkitűzései c. fejelet.)

Ki tudja, mennyire „fog átöltözni” még a pápaság (esetleg még a cölibátust is feloldják) annak érdekében, hogy bizonyítsa a ma emberének, igazodik igényeihez, és ezáltal megnyerje a XXI. század emberiségét. Feltehetően mindezek a változások olyan gyorsan fognak végbemenni, hogy szinte követni is alig lehet majd őket. Elkápráztatja az embereket, milyen mértékben képes megújulni ez a mindent túlélő intézmény.

A Szentírással ellentétes alapelvek azonban eközben változatlanok. Változatlan az a merészség is, ahogyan a pápaság intézménye ellene mond Isten szavának, a Szentírásnak. Lásd ezzel kapcsolatban például „*a homoszexualitás nem bűn*” kijelentést (vö. 1Móz 19. fejelet; Rm 1,26–28).

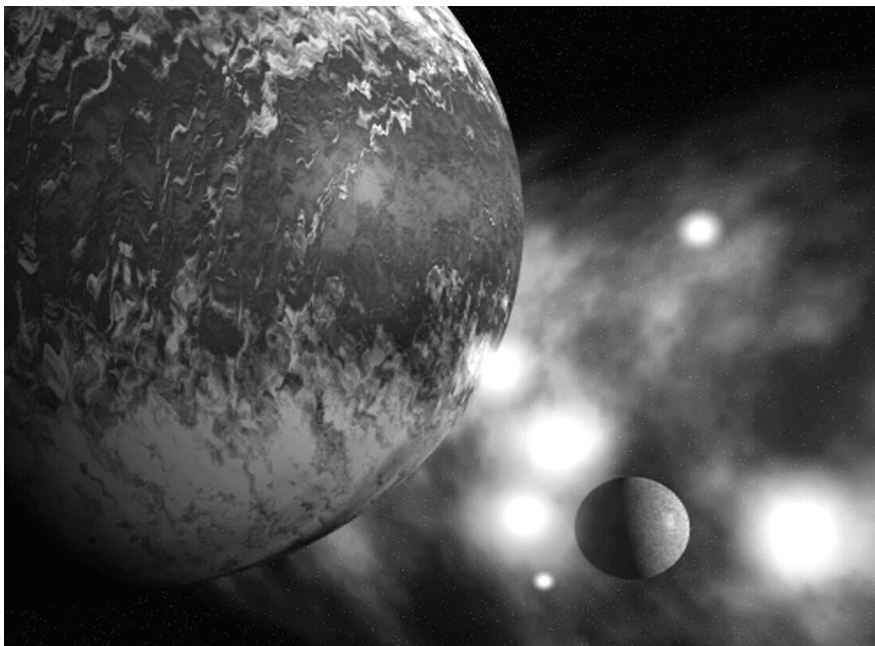
Nyilatkozat a bibliai teremtéstan ellen, és az evolúció mellett

II. János Pál ezt írta 1996-ban a Pápai Tudományos Akadémiához címzett levelében: „Az új fölfedezések egyre inkább annak felismeréséhez vezetnek bennünket, hogy az evolúció több mint hipotézis.” (Az idézet forrása: Diószegi-Horváth Nóra: *Nem fél a tabuktól – nem csoda, hogy ennyire népszerű. Vasárnapi hírek*, 2014. nov. 2.; <http://www.vasarnapihitek.hu/>)

Ferenc pápa október 28-án még radikálisabb kijelentést tett a Pápai Tudományos Akadémián: „Az ősröbbanás, amelyről ma úgy gondoljuk, hogy a világ eredetét magyarázza, nem áll szemben az isteni teremtő beavatkozásával, inkább igényli azt... Amikor a teremtésről olvasunk a Teremtés könyvében [Mózes 1. könyve], azt képzelhetjük, hogy Isten egy varázsló varázspálcával, aki képes bármit megtenni. De ez nem így van.” (Forrás: Ferenc pápa szerint van evolúció. *Index*, 2014. 10. 28.; <http://index.hu/tudomany/>)

Ez a nyilatkozat is a XXI. eszméjét tükrözi, tagadva a teremtéssel kapcsolatos egyértelmű bibliai tanítást, amely mind az Ó-, mind az Újszövetségben többszörösen megerősített. Óhatatlanul Péter apostol szavai idéződnek fel emlékezetünkben „a varázsló pálcájáról” mondottak kapcsán: 2Pt 3,3.¹

1 „Tudjátok meg elsősorban azt, hogy az utolsó napokban csúfolódók támadnak, akik

Ferenc pápa beszéde az Európai Parlamentben

A pápa azzal kezdte felszólalását, hogy „valamennyi európai állampolgárnak a remény és a bátorítás üzenetét hozta el”. Tehát valóban úgy lépett fel, mint „*Krisztus földi helytartója*”, aki mindenkinek, az egész emberiségnek lelki vezetője, tanácsadója, nem pedig csupán egy egyháznak a feje. Szinte minden létező problémát felsorolt, és hozzászólt ezekhez: „Nem szabad engedni a multinacionális érdekeknek... segítsék elő a munka méltóságának helyreállítását... össze kell hangolni a piaci rugalmasságot a munkahelyek stabilitásával... fontos... a bevándorlás kérdésének közös megoldása... Párbeszédet kell folytatni azokkal az országokkal, amelyek felvételüket kérték az Európai Unióba... Nem urai, hanem őrzői vagyunk a természetnek.” Tehát olyan tekintéllyel szólt, mint aki erkölcsi irányítúként utat mutat Európának minden aktuális kérdésben, mint aki partnere a világi hatalmaknak, és az egyes államokra tartozó dolgokhoz is hozzászólt.

Jellemző volt az is, hogy a válsághangulattal és a félelemmel szemben a jövőt illetően az optimizmust hangsúlyozta: „A remény üzenetének alapja a bizakodás abban, hogy a nehézségek az egység nagy hatású előmozdítóivá válhatnak, és leküzdhetjük Európa – s vele együtt az egész világ – félelmeit. Reménység az Úrban, aki jóra fordítja a rosszat, és a halált életté alakítja át.” A Biblia profetikus kijelentéseit juttatja ez az ember eszébe, amelyek szerint a félelemmel és az „eljött az Ő ítéletnek órája” üzenettel szemben egy

Arról pedig, hogy Mózes 1. könyvének teremtésről szóló kinyilatkoztatásáról beszélve ezt a kijelentést tette a pápa: „*de ez nem így van*”, Dn 7,8² juthat eszünkbe.

Tanulságos, hogy egy neves magyar akadémikus, a genetikus Falus András – aki egyébként szerény tudós és hívő ember, és nyíltan vallja, hogy hisz a teremtésben –, miképpen értékelte a fenti pápai nyilatkozatot: „Ferenc pápa szakított azzal a szerintem fundamentalista nézettel, hogy Isten hat nap (tehát 6×24 óra) alatt teremtette a világot. A Biblia nem egy természettudományos zsebkönyv, hanem elveket mond el. Ha szó szerint vesszük a Bibliát, akkor a Föld életkora legfeljebb hatezer év... A pápa kimondott valamit, ami a valódi, hiteles tudományos világban evidenciának számít. Kilepelt egy mederből, II. János

Pál pápa ismereteim szerint nem ment el eddig. Ezzel a kijelentéssel Ferenc pápa leveszi azt a terhet a hívőkről, hogy mindenáron ellenkezniük kelljen a tudományosan igazolt tényekkel. Mellesleg a katolikus egyház sokkal kevésbé tekinthető ezen a téren fundamentalistának, mint időnként a protestáns egyházak – mondom ezt annak fényében, hogy református közösséghez tartozom.” (Ötvös Zoltán: *Ferenc és a végtelen. Népszabadság*, 2014. dec. 6.; <http://nol.hu>)

Mennyire időszerűvé vált az első angyal üzenetének a hirdetése: „*Imádjátok azt, Aki teremtette az eget, a földet, a tengert és a vizek forrásait!*” (Jel 14,7) Mivel-hogy ez a felhívás idézet a IV. parancsolat szövegéből, a hatnapos teremtés valóságát is megerősíti. Teljesítjük-e küldetésünket, hogy sokak számára hallhatóan megszólaltassuk Isten fenti üzenetét kortársaink számára?

mindenből gúnyt űznek, akik saját kívánságaik szerint élnek.” (Új, revid. Károli-ford.)
2 „Olyan szemei voltak ennek a szarvnak, mint az embereknek, és kérdő szája volt – emberszemekhez hasonló szemek valának ebben a szarvban, és nagyokat szóló száj.”

ellentétes üzenet is felhangzik a végidőben: „**Békesség, biztonság, nem jön titektek veszedelem.**” (Vö. 1Thess 5,1–3;³ Jer 23,16–20.)

„A pápa arra bátorította az Európai Parlament tagjait, hogy térjenek vissza az Európai Unió alapító atyáinak szilárd meggyőződéséhez...” Ezek az alapító atyák katolikus politikusok, a keresztény Európa megálmodói voltak. Azt is mondta, hogy nagy ívű politikai tervük középpontjában „az emberbe vetett bizalom állt...”, aki transzcendens méltósággal rendelkezik”. Más szavakkal: a pápa által képviselt optimizmus Európa jövőjét illetően az emberbe, de a vallásos emberbe vetett bizalomra épül, vagyis arra a reménységre, hogy a szekularizáció, azaz elvilágiasodás tendenciája meg-

fordul, és az európai emberek újra az egyház eszmei irányítása alá helyezik magukat.

Ezt fejezte ki azzal is, hogy utalt Raffaello egyik híres vatikáni freskójára, amely az athéni iskolát ábrázolja. A kép középpontjában Platón és Arisztotelész áll. Egyikük az ég, másikuk az emberek felé mutat. A pápa úgy fogalmazott, hogy „**Európát és történelmét e kép mintájára a menny és föld folyamatos kölcsönhatásaként kellene meghatározni**”. Ezt is mondta: „Dolgozzunk közösen azért, hogy Európa főszereplő lehessen, a tudományok, a művészetek, a zene, az emberi értékek és **a hit hordozója**.” Az európai gondolat az alábbi forrásokból született a pápa szerint: a görög, római, kelta, germán és szláv hagyományokból, „**valamint a kereszténységből, amely mélyen átalakította ezeket**”. Tehát a meghatározó a kereszténység.

A pápaság tehát teljes erővel dolgozik azon, hogy Európa népei **ismét „felvegyék magukra a ke-**

gyesség”, azaz a vallásosság „**látogatását**” (2Tim 3,4–5), illetve azon, hogy az európai államok és népek újból a római egyház irányítása, fennhatósága alá kerüljenek. Akik nem ismerik a Jelenések könyve 13., 17., és 18. fejezetében foglalt profetikus kijelentéseket, továbbá nem értik a lelkiismereti szabadság lényegét, s nem tartják azt a legalapvetőbb emberi jognak, a jobb jövő reményét látják abban, hogy a pápa a maga erkölcsi tekintélyével irányt mutat Európának. A hírek szerint az Európai Parlamentben hol jobbról, hol balról, végül mindannyian felállva tapsolták a pápát. Milyen közel kerültünk ahhoz, hogy „**az egész föld csodálva kövesse**” a pápaságot! (Az idézetek forrása: Kialtás az emberi méltóságért. *Új Ember* 2014. dec. 7.; <http://ujember.hu>)

3 „Ennek idejéről és órájáról pedig nem szükséges írnom nektek, testvéreim, mert ti magatok is jól tudjátok, hogy az Úr napja úgy jön el, mint éjjel a tolvaj. Amikor azt mondják: Békesség és biztonság, akkor tör rájuk hirtelen a végső romlás, mint a fájdalom a várandós asszonyra, és nem fognak megmenekülni.”

Raffaello: Az athéni iskola (1509)

A törökországi pápai látogatás céljai

Mindössze két nappal az Európai Parlamentben tett látogatása után a pápa Törökországba indult. A muzulmán országokkal való kapcsolat, a vallásközi ökumené erősítése, valamint a keleti kereszténységgel, az ortodoxiával való kapcsolat erősítése volt a cél. Újabb közös nyilatkozatot írt alá Ferenc pápa I. Bartolomaiosz konstantinápolyi pátriárkával november 30-án. Részletek a nyilatkozatból:

„[Találkozásunk] megerősíti bennünk a vágyat, hogy továbbra is együtt haladjunk abból a célból, hogy szeretettel és bizalommal leküzdjük az akadályokat, amelyek még megosztanak bennünket... Ismételten le akarjuk szögezni kö-

zös szándékainkat... *Kifejezzük őszinte és szilárd szándékunkat, Urunk, Jézus Krisztus akaratának engedelmeskedve, hogy fokozzuk erőfeszítéseinket a minden keresztény és főleg a katolikusok és ortodoxok közötti teljes egység előmozdítása terén...*

A nagy kihívások, amelyekkel a világnak a jelenlegi helyzetben szembe kell néznie, minden jóakarató ember szolidaritását igénylik. Ezért tehát elismerjük az iszlámmal való építő párbeszéd előmozdításának jelentőségét is...” (Az idézet forrása: „Nem törődhetünk bele egy keresztények nélküli Közel-Keletbe” – Ferenc pápa és Bartolomeosz pát-

riárka közös nyilatkozata. *Vatikáni Rádió*, 2014. 11. 30.; <http://hu.radiovaticana.va/news>)

A megszentelt élet évének meghirdetése

Magyarországon november 30-án Erdő Péter esztergom-budapesti érsek nyitotta meg a pápa által meghirdetett megszentelt élet évét, amely a szerzetesi élet elismerését, és az arra való buzdítást szolgálja.

„A szegénység, a szüzesség és az engedelmesség olyan jelek, melyek irányt mutatnak az emberiség életének... Kérjük az embe-

riséggel közösséget vállaló Istent, segítse különleges kegyelmével a megszentelt életet vállalók hivatását, küldjön munkásokat az aratásába, hogy közös tanúságtételük Krisztus erejét és derűjét sugározza a körülöttünk lévő világba” – mondta Erdő Péter.

A katolikus egyház tehát ma is úgy értelmezi a megszentelt életet, hogy azt leginkább a szerzetesek és apácák tudják megvalósítani, akik a rendi előjáróiknak való teljes engedelmességben élik életüket. (Az idézet forrása: Baranyai Béla: Krisztus erejéből, a derű fényével. *Új Ember*, 2014. dec. 7.; <http://ujember.hu>)

FIGYELEMRE MÉLTÓ MAGYARORSZÁGI ESEMÉNYEK

A „szabad vasárnap” vitát eldöntötte a miniszterelnök

A nagy bevásárlóközpontok és számos üzlet vasárnapi bezárására vonatkozó törvényjavaslattal kapcsolatban Vankó Zsuzsa cikkét idézzük, amely a Népszabadság 2014. december 2-ai számában jelent meg.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr kijelentette, hogy pártja kezdeményezése, a „szabad vasárnapról” szóló törvényjavaslat „az egyik leghangsúlyosabb munkavédelmi lépés”. Ezért „a kormány támogatni fogja a tervezetet”.

A KDNP frakcióvezetője, Harrach Péter úr úgy nyilatkozott, hogy „most egy részét valósítják meg eredeti kezdeményezésüknek, amely minden munkavállalóra érvényessé tenné a vasárnapi pihenőnapot, és kivételt a folyamatos munkavállalást igénylő, turisztikai célú üzletek jelentenének”. Azért ilyen szerény az igény (egyelőre), mert törekednek rá, hogy „a kereskedelmet... csak ésszerű mértékben, a nyilvánvaló kivételek alkalmazása mellett korlátozza”, de a vasárnap „az ország döntő része számára... olyan szabadnap, amelyen a családi együttlétre nyitva álló rö-

vid időt nem kurtítja még a vásárlással eltöltött idő is.”

A KDNP küzdelmének a hátterében II. János Pál pápa 1998. május 31-én kibocsátott *Dies Domini* (Az Úr napja) kezdetű enciklikája áll, mely szerint: „A keresztényeknek természetesen kell tenni valamit annak érdekében, hogy a polgári törvényhozás korunk sajátos körülményei között is számoljon kötelezettségükkel, mely szerint meg kell szentelniük a vasárnapot. Lelkiismeretbeli köteletségük ugyanis úgy megszervezni a vasárnapi pihenést, hogy részt vehessenek a szentmisén, tartózkodjanak az Úr napjának a maga sajátos örömeivel, testi-lelki pihenésével együtt járó megszentelését lehetetlenné tevő munkáktól.” Okkal feltételezhetjük, hogy az enciklika idézett szakasza az eszmei alapja a KDNP által időről időre benyújtott törvényjavaslatnak. Nem véletlen,

hogy Szlovákiában is nyújtott be hasonló javaslatot a Kereszténydemokrata Mozgalom. (Ezt a pozsonyi parlament azonban elutasította.) Valójában tehát nem kizárólag „munkásvédelmi” és családvédelmi, hanem „vásárnapvédelmi” törvényjavaslatról is szó van.

Különbség van a „kötelezettség” és a „lelkiismeretbeli kötelesség” között. Az előbb idézett enciklika felhívásában mindkét kifejezés szerepel. A lelkiismeretbeli kötelesség vitathatatlan, feltétlen erkölcsi parancs, ami tiszteletre méltó és tiszteletben tartandó. A kötelezettség fogalom jelentése a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint: „Amire valaki kötelezve van, illetve a kötelezett jogviszonya.” A kötelesség fogalom jelentése ugyancsak a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint: „Jogi vagy erkölcsi alapon megszabott köteles teendő.” Logikusan kapcsolható össze tehát a kötelesség szó a lelkiismeretbeli jelzővel, amelyben belső erkölcsi parancsról, erkölcsi alapon álló kötelességtudatról, kötelességérzetről van szó. A kötelezettség viszont kívülről jövő igény elismerését jelenti, eleve jogi felhangja van.

A lelkiismeretbeli kötelesség érvényesítése, jellegénél fogva nem függ a külső körülményektől, nem retten vissza akadályoktól vagy szankcióktól sem. Ezenkívül a hatályos alaptörvény jelenleg biztosítja ehhez a jogot: „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja... azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa.” A hatályos egyházügyi törvény 1. fejezetének (3) bekezdése szerint: „A lelkiismereti vagy vallási meggyőződés... megvallása, továbbá annak... gyakorlása miatt senkit előny vagy hátrány nem érhet.”

A cikk írásakor még nyitott volt, hogy mi lesz a törvényjavaslat sorsa. December 6-án azonban már megjelent a hír: „Orbán Viktor eldöntötte: jövő év márciusától az üzletek és bevásárlóközpontok zöme zárva lesz vasárnaponként. Azok, akik eddig a hét utolsó napján vásároltak, vagy szombatonként mennek a korábbinál zsúfoltabb nagy boltokba, vagy a néhány, továbbra is nyitva tartó kisbolt-

Az a kíváncsi viszont, hogy keresztények „a polgári törvényhozás szintjén” igyekezzenek biztosítani valamely vallási előírás teljesítésének a feltételeit, már nem lelkiismereti kötelességből ered, tehát nem a lelkiismereti szabadság jogához való ragaszkodás kategóriájába tartozik. Ha valamely vallási közösség vagy vallási elkötelezettségű párt polgári törvényhozás szintjén akarja mindenki számára kötelezővé tenni a maga vallási meggyőződését vagy elköteleződését, akkor ezáltal a lelkiismereti kényszer igényét jeleníti meg. Ebből a szempontból közömbös, hogy vallási többségről vagy kisebbségről van szó. A lelkiismereti kényszer pedig összeegyeztethetetlen a lelkiismereti szabadsággal. (A „keresztény nemzet” fogalma is azért problematikus a lelkiismereti szabadság szempontjából, mert közvetlenül ez is lelkiismereti kényszerre utal. Azt sugallja a kifejezés, hogy az adott nemzet minden tagja keresztény, vagy az kell, hogy legyen.) A szabad vásárnap polgári törvényhozás szintjén való biztosítása az egyházügyi törvény előbbiekben idézett paragrafusával is ellentétes, mert az kimondja, hogy „vallási meggyőződés gyakorlása miatt” nem csupán „hátrány”, de „előny” sem érhet állampolgárokat.

Jogos viszont a kereskedelmi dolgozóknak az az igénye, hogy vasárnap templomba mehesse- nek, és emiatt ne veszítsék el állásukat. Mivel csaknem minden bolt nyitva van vasárnap, nem könnyen tudnak elhelyezkedni azok a kereskedelemben foglalkoztatott munkavállalók, akik „lelkiismeretbeli kötelességnek” tekintik, hogy istentiszteleten vegyenek részt vasárnap. A gyermeket nevelő igénye is jogos, ha ugyanis vasárnap is dolgoznia kell, akkor nem tud a hétvégén a gyerekeivel együtt lenni, hétköznap pedig a gyerek iskolában van. A jogi szabályozásnak ezeket a problémákat kellene megoldania.

ban vásárolhatnak... Még a hétfői frakcióüléseken keményen letorkolta az eredetileg KDNP-s javaslat pártion belüli ellenzőit... Engem a német és az osztrák példa győzött meg – adott magyarázatot Orbán a Kossuth rádióban a mostani pálfordulására...” (Batka Zoltán: Orbán lezárta a vitát. *Népszabadság*, 2014. dec. 6.; <http://nol.hu>)

Erdő Péter bíboros és más vallási vezetők felszólalása

Bizonyos mértékig meglepetésként hatott Erdő Péter bíboros napilapokban is megjelent nyilatkozata, amelyből az alábbiakban részleteket idézünk:

„Megrettenve tapasztaltuk, hogy egy teljesen új törvényt akarnak már megint hozni a vallásszabadságról és az egyházakról, pedig két évvel ezelőtt fogadták el az előzőt... Ellenkezik az állam világnézeti semlegességével, ha a kormány vagy az önkormányzatok szabadon, általuk meghatározott egyháznak adják át intézményeiket, ez esetben ugyanis az ő döntésük szabja meg, hogy milyen vallási környezetben kénytelenek az emberek igénybe venni valamilyen szociális szolgáltatást.”

Bölcskei Gusztáv református püspök is elégedetlenségét fejezte ki, főként a finanszírozással kapcsolatban, amit Erdő Péter is említett.

Czene Gábor újságíró a *Népszabadság* december 6-ai számában (Rettenet c. írásában) úgy reagált e felszólalásokra, hogy az egyházaknak nemcsak akkor kellene megszólalniuk, amikor „saját érdekeiket érzik veszélyben”, hanem például a szegények érdekében is.

Erdő Péter bíboros hozzászólásából szerezhetünk tudomást arról, hogy olyan terve is van a kormánynak, mely szerint az oktatási és szociális intézmények eddigénél is nagyobb részét akarja az egyházak kezelésébe adni. Azt pedig nem kell nagyon komolyan venni, hogy a bíboros-érsek úr aggódik az állam világnézeti semlegessége miatt, ugyanis a közelmúltban tett látogatást például Budapesten, az I. kerületi Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban. A látogatást így indokolták a gimnázium vezetőse részéről: „Erdő Péter mint az egyházmegye vezetője rendszeresen látogatja a plébániákat; a krisztinavárosi plébánián tett háromnapos látogatás keretében jött a Szilágyiba – mint olyan világi iskolába, amelyben többféle felekezet tart hittanoktatást. A találkozón tanárok és gyerekek kérdéseire válaszolva főként saját életútjáról és mindennapi munkájáról beszélt, de részletesen szólt az európai szellemiség múltjáról és jelenéről.”

Egy szülő hozzászólásából idézzük:

„Köszönöm a választ, igen, a bíboros nyilatkozatát olvastam, bár olvasatom szerint más is van benne, mint ami első látásra nyilvánvaló... Az, hogy

a bíboros meglátogatta a krisztinavárosi plébániát, az az én világképemben még kevés ahhoz, hogy meglátogasson a következő sarkon egy állami iskolát is, ahol... kiskorú szilágyis gyerekem... tanúsága szerint „állami vezetőknek kijáró” fogadtatásban részesült. Soha nem titkoltam, hogy nagyon-nagyon nem értek egyet az iskolai hittanoktatás műfajával, és azt gondolom, hogy a bíboros maximum egy katolikus hittanóra meglátogatására jogosult. Ilyen módon nyilván az iskolában működő összes hittanóra felett rendelkező összes egyházi vezető meglátogathatja a neki rendelt iskolai órát. Vagy semmilyen egyházi vezető nem látogat meg semmit – nekem ez szimpatikusabb lenne... A lelkiismeret és világnézet szabadságát az egyenlők közt az első univerzális emberi jognak tartom, a vallási vezetőkkel való találkozást pedig felnőtt korú egyének templomi elfoglaltságának.” (<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.902403983137619.1073741859.133465330031492&type=1>)

Összeállította: Vankó Zsuzsa

A „jéghegy” bizonyágtétel

Vonakodtam attól, hogy nyilvánosságra hozzam azt, aminek megírására az Úr Lelke készítetett. Nem akartam megjelenteni ezeknek az elméleteknek a félrevezető befolyását. Isten gondviselése szerint azonban szembe kell nézni a sorainkba ékelődő hamissággal.

Jéghegy! Ütközz meg velem!

Röviddel bizonyágtételeim kiküldése előtt – melyek az ellenség arra való törekvésére vonatkoztak, hogy megtévesztő elméletek terjesztése által alámassa hitünk alapjait – egy hajóról olvastam, amely jéghegygel találkozott a ködben. Több éjszakán át csak keveset aludtam. Nagy teher nehezedett a szívemre. Az egyik éjjel a következők tárultak elém látomásban:

Sűrű köd volt, és egy hajó úszott a vízen. A megfigyelő hirtelen felkiáltott: „Jéghegy előttünk!” – A hajó előtt óriási jégtömb tornyosult. Úgy hallottam, mintha a Kapitányunk kiáltotta volna: „Tarts szembe velem!” Egy pillanatnyi idő sem volt a tétovázásra. Azonnali cselekvésre volt szükség. A gépkezelő teljes gőzt adott, a kormányos pedig egyenesen a jégtömb felé fordította a hajót. A jég nagyot reccsent. A félelmetes rázkódás után a jégdarabok hatalmas zajjal peregtek a fedélzetre. Az ütközés ereje igen megrázta az utasokat, de mindenki életben volt. A hajó megrongálódott, de nem maradt javíthatatlan. Az ütközés hatására orrától a faráig megremegett, de utána visszanyerte erejét, s tovább folytatta útját. Jól tudtam, hogy mit jelképezett ez a történet. Én is megkaptam a parancsokat. Hallottam a kapitány szavait: „Ütközz meg velem!” Tudtam, mi a kötelességem, és hogy egy pillanatot sem veszíthetek el.

Elérkezett a határozott cselekvés ideje. Késedelem nélkül eleget kellett tennem a parancsnak: „Ütközz meg velem!”

Aznap éjjel egy óráig fenn voltam, és olyan gyorsan írtam, ahogy csak tudtam. Az elkövetkező napokban korán és későn is dolgoztam, hogy elkészüljek a népünk számára adott tanítás leírásával a sorainkba ékelődő hibákat illetően.

Alapos reformációt reméltem, s azoknak az alapelveknek a helyreállítását, amelyekért a korai időkben harcoltunk, és amelyek megőrzését a Szentlélek ereje segítette.

Mi készíthet embereket történelmünk jelenlegi idején arra, hogy alattomos és erőteljes módon hitünk alapjának lerombolására igyekezzenek? Ez az

alap imádság, Biblia-tanulmányozás és isteni kijelentés által épült a mű kezdetén. Erre az alapra építettünk az elmúlt ötven évben. Csodálkoztok talán, hogy valami mondanivalóm van akkor, amikor olyan munkának a kezdetét látom, mely hitünk néhány alappillérét kidöntené a helyéről? Engedelmeskednem kell a parancsnak: „Ütközz meg velem!”

...Isten parancsolatát megtartó népe vagyunk. Az elmúlt ötven évben mindenféle eretnecség ékeződött közénk, hogy elhomályosítsa az elméket az Ige tanításával kapcsolatban. Ez különösképpen érintette Krisztus mennyei szentélyben folyó szolgálatát, valamint a menny utolsó napokra szóló üzenetét, amint azt a Jelenések könyve tizennegyedik fejezetének angyalai hirdetik. Mindenféle üzenetet hoztak a hetedik napot ünneplő adventisták elé, hogy azok felváltsák azt az igazságot, melyet imával kísért tanulmányozás tárt fel pontról pontra, és amelyet az Úr csodatévő ereje támogatott. De nekünk őriznünk kell azokat az útjelzőket, amelyek azzá tettek bennünket, amik vagyunk, és meg is fogjuk őrizni azokat, ahogyan azt Igéjén és Lelkének bizonyágtételén keresztül Isten jelezte. Isten arra hív bennünket, hogy ragaszkodjunk a hit ere-

jével azokhoz az alapelvekhez, melyek kikezdhetetlen tekintélyen alapulnak. (*Special Testimonies*, Series B., No. 2.; 1904, 51–59. o.)

Sok hitvalló keresztény úgy tekinti azokat, akik nem róják fel és nem ítélik el a bűnt, mint akik igazán Isten-félők és keresztények. Másrészt azokat, akik merészen síkra szállnak a helyes védelmére, akik nem alkusz-
nak meg a becsületességgel

és nem engednek a megszengetetlen hatásoknak, úgy tekintik, hogy ezekből hiányzik az istenfélelem és a keresztényi lelkület...

Akik kiállnak Isten nevének védelmére, akik bármi áron fenntartják az igazság tisztaságát, azokra olyan sokrétű próba vár, akár az Üdvözítőre a kísértés pusztájában. Míg azok, akiknek engedékeny a természetük, akikben nincs bátorság, hogy elítéljék a gonoszságot, hanem hallgatnak, mikor a tekintélyükre lenne szükség, hogy bármilyen nyomás ellenében kiálljanak a helyes oldalára, azok sok szívfájdalmat és sok zavaros helyzetet kerülhetnek ugyan el, de nagyon gazdag jutalmat is veszítenek, hacsak nem az üdvösségüket is. Akik összhangban állnak Istennel, akik a belé vetett hitből merítenek erőt ahhoz, hogy szembeszegüljenek a gonoszsággal, és amellet álljanak helyt, ami helyes, azok mindig súlyos összetűzésekbe keverednek, és gyakran jóformán magukra hagyatva kell helytállniuk. Mégis, mindaddig értékes győzelmeket aratnak, míg Istent teszik meg támaszuknak. Az ő kegyelme lesz az erejük. Erkölcsi érzékenységük éles és tiszta lesz, erkölcsi erejük pedig kibírja a gonosz áramlatokat.” (*Bizonyágtételek*, III. köt., 302–303. o.)

KÖNNYŰ KERESZTÉNY ZENE?

5. rész

„Az egyházzene tükröt tart elénk, az a kérdés, hogy bele merünk-e nézni.”

(Karasszon Dezső)

Cikksorozatunk előző részét az alábbi idézettel zártuk: „...emelt fővel ...indulok, mindennel szembeállva az igazi cél felé, az igazi művészet felé, amely szereti az embert – örömeivel, bánatával, szenvedésével együtt él.”

Muszorgszkij, a híres orosz zeneszerző bizonyára nem gondolt arra, hogy ezzel a mondatával az „evangéliumi esztétika” alapját határozta meg. De mit is takar pontosan az előzőekben már többször használt idézőjeles fogalom? S hogyan jelenhet meg a Muzsikában? E nem könnyű kérdések megválaszolásához több témakört is végig kell járnunk. Folytasuk hát közös gondolkodásunkat!

A teremtés oszlopai

A TERMÉSZET SZÉPSÉGE

A felkelő nap, a hegyek, a folyók látványa – kortól, nemtől, nemzetiségtől függetlenül – minden embert megérint s magával ragad.

Visszaemlékszem arra, amikor kicsiny falusi gyermekként egy hatalmas természeti jelenség, egy nagy vihar megtapasztalása után a közelemben lévő felnőttökhöz így szóltam: „Nekem mindenki azt mondja, hogy nincs Isten, de én ezt nem hiszem el.”

Sokszor csodáltam meg akkoriban lenyűgözve a csillagokkal teli égboltot is, amely „valami tiszta, fényes nagyszerűség”. S valahogy ennek a „mennyei kastélynak” a látványa már ott azt üzenté számomra, hogy „egy nagy ismeretlen Ūrnak vendége” vagyok. Ezért jogos a „költői kérdés”, illetve részemről a felkiáltás: „Ez a sok szépség mind mire való?”

„Az eget beszélük Isten dicsőségét, és kezeinek munkáját hirdeti az égboltozat.” (Zsolt 19,2)

A teremtett világ szépségének ilyen megtapasztalása tehát szinte vallásos áhítatként, katartikus élményként hat ránk, s ezáltal is vágyódunk arra, hogy megismerjük azt a Valakit, akinek a „hatalma és istensége... a világ teremtésétől fogva alkotásainak *értelmes vizsgálata* révén meglátható.” (Rm 1,20; új prot. ford.)

Fontos ezért átgondolnunk, „értelemmel vizsgálunk” a természetben jelenlévő arányosságot,

Liliom

sokféleséget, rendezettséget, összhangot – de a diszszonanciákat is! –, mert „ha elvetjük magunktól a művészetet és a szépnak természeti és művészeti keresését, Isten-ismeretünk lesz szegényesebb és üresebb.” (Szúdy Nándor)

VEGYÜNK PÉLDÁT EGY HÍRES ÓKORI ZENÉSZRŐL...

„Dávid nem láthatta Istent, de minden alkotása az Ő dicséretét zengte. Az erdőket, hegyeket, réteket és folyókat bearanyozó fény szárnyra kapta gondolatait, és felvitte a magasba, a világhoz Atyjához, minden jó és tökéletes ajándék adójához. Isten hatalmának és fenségének mindennapi megnyilatkozása imádatlaltal és örömmel töltötte el az ifjú költő szívét. Isten és az ő műveinek szemlélése közben

Dávid hárfázik (ismeretlen festő)

ereje, képességei itt fejlődtek ki és erősödtek meg a jövő kötelességeinek hordozásához. Napról napra meghittebb közösségbe került az Úrral. Istennel naponta érintkezve lelke mindig új mélységekbe hatolva, állandóan új szépségeket talált, amelyek új énekekre, új dalra hangolták. Hangjának gazdagabb csengése a magasba szállt, és visszaverődött a közeli hegyekről, dombokról, mintha mennyei angyalok örvendező énekére válaszolna...” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Advent kiadó, Bp., 1993, 594. o.)

„A művészetnek vannak bizonyos normái, amelyek a teremtett világ törvényszerűségein alapulnak, s melyek nélkül a művészet csak egy értelem nélküli üres szó lenne. Ha azt mondjuk valakiről, hogy fogékony a művészetre és a szépre, és fejlett művészi érzéke van, azzal azt állítjuk róla, hogy képes fel fogni azokat a normákat, amelyeket Isten a teremtett világba oltott. Ezt nevezzük ízlésnek... ez a mű-

vészi érzék tesz képessé, hogy felismerjük a nemes és silány művészet közötti választóvonalat, és megkülönböztessük az elcsépelet szimbólumokat az igazság eleven és újszerű kifejezésétől.” (H. R. Rookmaaker – idézi: Michael Card: *Homokfirkák*. Harmat kiadó, Bp., 2006, 136. o.)

„A TERMÉSZET TÜNEMÉNYE”

Persze, most nagyon sokan gondolhatnak arra, hogy a természet szépségeit nem egyszerű „lefordítani”, illetve átváltani a zene nyelvére (dallamokká, ritmusokká, harmóniákká). Ez viszont nem annyira bonyolult, mint amilyennek tűnik. Gondoljunk csak egy változatos, dombos vidék gyorsuló és lassuló ritmusára, alá- és fölszálló dallamíveire, feszültséget és oldást kifejező harmóniáira, halkuló és erősödő dinamikájára...

További segítségként érdemes – az ókori zenész életpéldája mellett – egy modern kori zeneszerző szavait is megszívlelnünk: „A népzene... a természet tüneménye. Ez az alkotás ugyanazzal a szerves szabadsággal fejlődött, mint a természet egyéb élő szervezetei, a virágok, az állatok. Éppen ezért olyan gyönyörű, olyan tökéletes a népzene. A tiszta zenei gondolat megtestesülése, mely bámulatba ejt, egyrészt a forma tömörségével és kifejezésteljségével s az eszközök gazdaságosságával, másrészt frissességével és közvetlenségével.” (Bartók Béla: *A népzeneről*. Részlet A népzene forrásainál c. fejezetből, Magvető Kiadó, Bp. 1981.)

Ezért is voltak a különböző népi dallamok – a kollektív alkotás gyöngyszemei – alapjai és meghatározói Dávid zoltárainak, Luther énekeinek, Johann Sebastian Bach művészetének.

Persze Bartók Béla után talán nem árt egy másik – annyira nem jelentős, és sokkal kisebb tudású – Béla szavait is „zárójelben mellékelni”: „A nép is tevedhet!” – Ferge Béla.

Fontos tehát figyelembe vennünk, hogy az evangélium rostáján a különböző népek dalai is szűrésre szorulnak. Mert ugyan a népzene *mentesek* a gicscsességtől és „a zenei ostobaságtól”, de sokszor *nem mentesek* a vadságtól, a nyersségtől, az erőltetett ismétlődő jellegtől és a „fellebegni” vágyódástól. De mielőtt ez utóbbi „vadhajtásokról” íránk, fontos tisztáznunk „a zenei ostobaság” fogalmát.

„A ZENEI OSTOBASÁGRÓL”

„Zenei ostobaság” alatt – Hanns Eisler gondolatai alapján – azt értjük, amikor egy alkotásban a szöveg és a zene nem harmonizál egymással. Ilyen például, ha egy harcias induló dallamára lágy, érzelmős verset írnak vagy egy kuplét drámai szöveggel énekelnek... Efféle természetellenes „vegyítés” a *népzenében* ritkán szerepel (gúnydalok, csúfolódók), de a *műzene* gyakran használja az *íronia* megjelenítéskor. A *zeneipar* viszont a *figyelem elterelésének* eszközeként veti be ellenünk ezt a fegyvert.

A szórakoztatóipar – amely úgy szereti vevőit, mint mézárós a borjút – sokszor él tehát ezzel a becsapással, hiszen a jelszó: „Vedd könnyedén az életet!” A cél az, hogy a sötét és beteges dolgokat súlytalanítsuk el lágy vagy idétlenül könnyed melódiákkal, vagy éppen fordítva! Ezért a szöveg igazi mondanivalója és dallama sok slágerben fényévekre van egymástól. Pedig a (szövegi) otrombaság akkor is otrombaság marad, ha „szép” vagy „vicces” (zenei) csomagolásban szervírozzák. Csak sajnós figyelmetlen hallgatóként ezt nem mindig vesszük észre.

„A zene és a szöveg rossz párosítása zűrzavart eredményez. A szöveg jelentősége ellenére még mindig a zene a kifejezés elsődleges eszköze. Az elsődlegesen közvetített üzenet nem a szövegen keresztül érkezik, hanem a zene által.” (Dr. Neil Nedley: *A gondolkodás elvesztett művészete*. BIK Kiadó, Bp., 2013, 324. o.)

„TÖNKRETESZI A ROCKOT...”

A fenti törvényszerűséget érdemes meggondolnunk az úgynevezett keresztény rock esetében is, amely manapság igen népszerű.

A vadság, a nyersesség nem jézusi jellemtulajdonságok, ezért az Őt dicsőítő énekeknek sem lehet(né)nek jellemzői. S mégis hallhatóak...

Ahogy már említettük, a monoton, „ellebegő” jellegű zenék az elbukott emberiség történelmében mindvégig jelen voltak, láthatóan jelen vannak és lesznek... Ez utóbbiak egyébként – az úgynevezett „ateista” emberek számára is – könnyen megígírelhetőek, beazonosíthatóak.

Nagyon jellemző az alábbi beszélgetés:

– Béla, tudod, miért nem szeretem én a keresztény rockot?

– Nem tudom – válaszoltam csodálkozva „rockimádó” barátomnak.

– Azért nem szeretem, mert tönkreteszi a rockot!

Ez a vélemény is azt igazolja, hogy ami keresztény és a rock csak egymás kárára társítható. Ahogyan nem létezhet *keresztény kocsmá, keresztény sztár, keresztény párt...* ugyanúgy nem beszélhetünk *keresztény rockról* sem, mert ez utóbbit a vadság, az agresszivitás, a feloldatlan feszültségek, valamint a felületes külsőségek jellemzik, amelyek összehétközhetetlenül ellentétesek a Krisztust követő lelkülettel. Ezért is megdöbbenő, hogy vallásos emberek sokszor kegyeskedve pártolják – sőt meghasonlóság védik – a rockzenét.

Pedig „a zene nem változik meg attól, hogy más szöveget rakunk alá. Ez egy alapvető esztétikai evidencia... ha én azt ordítom, hogy keresztény vagyok, a zene és a benne megjelenő gesztusrendszer pedig valami egészen mást fejez ki, akkor hiába van ott egy vékony kis verbális réteg az egésznek az alján vagy a tetején. Azt sokszorosan fölülírják a tisztátalan zenei tartalmak...” (Karasszon Dezső – idézi Kis Médea: *Istendicsőítés énekekkel és étellel*. Kálvin Kiadó, Bp., 2012, 118. o.)

Persze, most mondhatnánk, hogy bőven elég ennyi a rosszból... De sajnós van az eksztatikus elemeknél nehezebben leleplezhető zenei becsapás is. A néhány száz évvel ezelőtt megjelenő – szépnek látszó –, giccses, szirupos, könnyed dallamocskákra gondolok.

TÁVOLODÁS A TERMÉSZETTŐL – A GICCS SZÜLETÉSE

„...A kilátástalanság és a tompaság, valamint a ki-merültségnek a munka után fellépő állapota... meg-teremti a pihenés legkönnyebb, legkényelmesebb és legolcsóbb formája iránti szükségletet. A giccs... meghatározott módszerek alapján előállított, szóra-koztatásra készült áru... a giccsel például nem talál-kozhattunk a primitív agrárgazdálkodás fokán, csak a magasabban szervezett társadalmi körülmények talaján jelenik meg... ötszáz évvel ezelőtt még nem volt giccs...a népdal keletkezése időpontjában sok-szor gyakorlati jellegű társadalmi célokat szolgált. A munkadalok ritmusuk révén járultak hozzá a mun-ka megszervezéséhez (a matrózok, a cséplők, a kato-nák, a kézművesek stb. dalai), míg más dalok a társas együttlét formáit szolgálták (táncdalok, játékos da-lok, szerelmi énekek, bordalok, ünnepi dalok és cé-hek dalai)... A legkésőbbi (német) népdalok a XVIII. sz. végén, valamint a XIX. sz. elején keletkeztek a pa-rasztok, a kézművesek és a kispolgárok rétegeiben. A modern ipari munkásság annyira bonyolult mun-kaviszonyok közt él, hogy a népdal naiv módszerei már nem képesek azokat leírni. A munkásnak a mo-dern életben elfoglalt sajátos helyét valóban egyetlen népdal sem fejezi ki.” (Hanns Eisler: *A zene értelméről és értelmetlenségéről*. Gondolat, Bp., 1977, 50. o.)

A természettől és magától a kollektív zenélés-től eltávolodott, az ipari társadalomban élő, városi munkásember számára „legtöbbször már csak eg-zotikum a népzene. Ugyanakkor... az ember számá-ra nélkülözhetetlen a zene; és ha nem népdallal, ak-kor a keze ügyében lévő egyfajta pótlékkal elégíti ki szükségletét. Így válhat a ...könnyűzene, szalonze-ne, a sláger a zenei anyanyelv pótlékává, amely aztán kiszorítja a népdalt, és legtöbbször az összes komoly zenei műfajokat is...” (Angi István: *Zene és esztéti-ka*. Kriterion Kiadó, Bukarest, 1975, 42. o.)

A világnézeti szétbomlás, az iparosodás, az erő-teljes urbanizáció hatására a *közösségből közönség*, a *szolgáló zenészből kiszolgáló* szórakoztatóipari al-kalmazott lesz, „akinek kezdetben még kötelessége volt a tiszteletre méltó muzsikuscéhnek legalább ele-mi technikai szabályaival tisztában lennie...”, aztán az igények egyre csökkentek..., a könnyűzene kom-ponistája, mint a régi jó idők házalója, füttyszóval

jár az ismertebb muzsikuskok kúriáira, hogy az ott lelhető rongyot és kacatot értékesítés céljából zsák-jába összegyűjtse.” (Keszzi Imre: *Válogatott zenei írások*. Könnyűzene és népzene c. fej., Magvető Kiadó, Bp., 1983.)

A salaktól mentes, ősi, ideális *egyszerűsége*t be-mutató és árnyalataiban végtelenül gazdag népi dal-lamok helyét szép lassan átveszik a mesterkelt, egyre *primitívebb* – a tucatember szellemi színvonalának „megfelelő” –, üzletszerűen legyártott „meló”-diák.

„DALLAMKERESÉS”

„Hol vannak a régi, szép dallamok?” – kiáltott fel-jelenlétben az egyik barátom, miközben a rádióból effektszerű, ismétlődő motívumtöredékekkel bom-báztak, hipnotizáltak bennünket. Humorosan így válaszoltam: „Annyi bort ittak, hogy most már csak dadognak.”

De válaszként idézhetném az egykori híres szál-lóigét is („Lepsénynél még megvolt...”), kissé átfor-málva: „Bachnál még megvoltak...” Mert – ahogy már szoltunk róla – „Bachnál a mű alapja a népdal-ból származó korál, amellyel ő a hívekből a legben-

sőségebb áhítatot tudta kiváltani. Egyébként az egyaránt vallási és népi forrásból származó korál egyike a legjelentősebb zenei formáknak.” (Pablo Casals – forrás: J. Ma. Corredor: *Beszélgések Pablo Casalsszal*. Gondolat Kiadó, Bp., 1960, 203. o.)

Úgy látszik, azóta nemcsak a világ lett még jobban lerészegítve, hanem megrészegültek a dallamok is. Pedig ahogy Ádám Jenő írta: „Sohasem fog megszületni az az ember, aki elmondhatná, hogy a dallamok alakítására minden lehetőséget kimerítettünk.” Ezen a véleményen volt Stravinsky is, és egyik nyilatkozatában mégis így sóhajtozott: „Bár csak találnék egy jó dallamot...” Tudjuk, hogy Beethoven szintén rengeteget küzdött az *Örömóda* híres dallamának népies egyszerűségéért, szikárságáért. Mert mintha ebből lenne a legnagyobb hiány. A letisztult, szép és nemes dallamokból.

Hiszen amolyan csinált „meló”-diát még csak csak hallhatunk, amely fellengzős, patetikus, bőbeszédű, vagy éppen semmitmondó. Olyat is, amelyben gyakori a sablonos, népszerű (fülbemászó) elem (egy zenei motívum ötletlen le-föl tologatása, kellemesen hangzó, hatásvadász hangközugrások, öntömjénező hajlítgatások, egyéb elkoptatott zenei közhelyek...).

Manapság persze egyre inkább csak olyan motívumtöredékeket kapunk, amelyeket mágikus szerzetárokon szoktak ismételtetni hosszú órákon át... (A mai zeneipar ez utóbbi elvárásolással él egyébként leginkább.)

A „tisza forrásból” származó – mély és szép dallam – sajnos fehér holló már jó ideje. S ez alól nem kivétel az ún. egyházi muzsika sem.

„AZ EGYHÁZI MUZSIKA MEGBICSAKLÁSA”

„A harmónia akkor bomlik meg, amikor a művészek lelkületéből kihullik a ...hit biztonsága, a romantikus világnézet uralmakor... A világnézeti szétbomlás vagy semlegesség lelkiségével jár annyiféle szellemi talajtalanság...” (Molnár Antal: *Népszerű zeneesztétika*. Széchenyi Irodalmi és Művészeti Rt., Bp., 1940, 56. o., 120. o.)

S a szellemi talajtalanságokból kinövő zenei túlzások – az öncélúság, az eredetiség és az élménygazdagság hajhászása, a szélsőséges érzelmek, illetve

hangulatok kendőzetlen és fék nélküli megjelenítése stb. – egyre többször megjelentek a templomban is. „Legkirívóbban... a rokokóban és a 19. század eloperásodott templomi műveiben... ütközik ki az egyházi muzsika elbicsaklása.” (Uo. 77. o.)

Az emberközpontúság, az énközpontúság fent említett gesztusai egyre inkább megjelentek a zene-művészetben, és spirálként gyűrűztek tovább. A közös zenei nyelv lassan szétszakadt, hiszen az *egyéni* állt a *közös* helyébe. S ahogy már szóltunk róla, a *falu* kisebb közössége mellett megjelenik a *város* – gyorsabban élő, kevertebb – lakossága. A *résztevéből* pedig csak passzív „(áru)hallgató” lesz. Pedig a *közös* zenei nyelvhez *közösen* átélt élmények, *közösen* megélt alkotás, *közös* neveltetés, *közös* zenei éghajlat, magyarul valódi *közösség* szükséges.

„Ahol könnyűzene van, ott nincs népzene... az individuális kultúra... lehetetlenné teszi bármiféle kollektív kultúra, így a népzene kialakulását is.” (Keszi Imre, i. m., *Könnyűzene és népzene* c. fejelet.)

„Odáig fajult a helyzet, hogy ma már a kocsmazenében sem lehet megbízni!” – szoktam reagálni ironikusan a zenei köznyelv széthullásának problémájára. (Azért kell erről egyre több helyen beszélnem, mert szinte az egész országban hallom egy sablonos lakodalmas nóta „keresztény” változatát,

„Ne félj, mert megváltottalak” címmel.) A kérdés persze jogos: Miért lehetett Luther idején még a kocsmazenéből is gyülekezeti ének? Azért, mert „a reformációs korál és a korabeli táncmuzsika sokszor egymás változatai”. Ez „azt bizonyítja, hogy a társadalmi felhasználás különbségénél bizonyos vonatkozásban erősebb a közös *zenei éghajlat*”. (Szabolcsi Bence: *A zenei köznyelv problémái. A romantika felbomlása*. Akadémiai Kiadó, Bp., 1968, 56. o.) Ám sajnálatos módon a 19. századtól „a zenei éghajlat” egyre szélsőségesebbé kezdett válni.

A „füttyös dalszerzők”, akik a pénztárcájuk vastagságát kívánják növelni, s a tömegek szórakozását – és nem a szellemi koncentrátságot – akarják szolgálni, a klasszikus zene és a népzene népszerű hulladékát, levetett rongyait használták fel saját slágerik megírásához. (Erről a fentiekben már írtunk.) S az ilyen „zenekészítők” szerint az embereknek elég „a trágyadomb melege” is.

A dallamvilág így még könnyedebbé és még felzínesebbé lett. És ez sajnos nagyon (fülbe) ragadós...

Éppen ezért, ami a 16. században lehetőségként adva volt – mármint, hogy világi dallamokat használjunk Isten dicsőítésére –, az nem biztos, hogy a későbbi korokban is mindig érvényes. Sőt!!!

„AMERIKÁBÓL (IS) JÖTTEM...”

Talán még erőteljesebben érvényesül a zenei (dallambeli) felületesség az Amerikai Egyesült Államokban, ahol a műzene még fejletlen és „gyermeteg”, a zenei ízlés pedig elmaradott volt az 1800-as években. (A folklór dallamvilágát is főként az az angol eredetű dallamiság jellemezte, amelyről egy híres angol zeneszerző így nyilatkozott: „Az angol zene ínséges állapotának történelmi okai vannak... Sajnos az angol népzene nem olyan... érdekes...” – Peter Maxwell Davies.)

Ezért nem kell csodálkozni azon, hogy a keresztény énekeskönyvekben jó néhány sekélyes, az európai zeneművészet asztaláról lehullott – „Amerikából (vissza)jött” – dallam („zenei ponyva”) szerepel. Sajnos az össze nem illő dolgok vegyítése („a zenei ostobaság”) is gyakran fellelhető a különböző énekekben, hiszen a szelidségről és a békességről induló szerű dallam (*Hitünk énekei*, továbbiakban H. É. – 200.), az örök életről álmodozó, érzelgős valcermelódia (H. É. – 150.), a hálatelt örömről sablonzene (H. É. – 222.), a megváltás mélységeiről pedig könnyed country jellegű dallam, „farmerzene” (H. É. – 190.) született. De nem maradt el – a már szintén említett – szentimentális operai stílus sem (H. É. 187., 215.). A felsorolást persze a teljesség igénye nélkül tettük meg.

(Mindenképpen szeretném megjegyezni, hogy megértem és át tudom érezni, ha valakinek az említett énekek lelkiileg sokat jelentenek. A *megszokások*, az *emlékek*, a *hitküzdelmek* is nagyon erős kötődést adhatnak a megjelölt dallamokhoz. Ezeket maximálisan átérzem, és tiszteletben tartom. De úgy gondolom, hogy az objektív, szakmai – építő jellegű – kritikának talán minden időben helye lehet. Ennek megtételére már évek óta több zenész ismerősöm is bátorít...)

A szóban forgó énekek dallamainak fő – problematikus – jellemzője tehát a túlzott érzelgősség, s az azzal járó felszínesség. Éppen ez az, amit a mai keresztény pop és a gospel esetében is erős kritika ér. Hozzáteszem, joggal... A „mélységből kiáltok” feszültséggel teli, de oldást is adó lelkületét inkább képviselik az alábbi nemes veretű dallamaink: H. É. 13., 42., 55., 139., 193., 235., 272., 280., 283., 285., 305. stb. Természetesen most is csak néhányat említettünk meg.

Ez utóbbiak hangnemükben, hangsorukban, dallami mozgásukban, ill. melodikus megtámasztásukban mélyebbre hatolók, ellentétben azokkal az ún. „lebegő” dallamokkal – amelyeket először említettünk és –, amelyek dallamvezetésükben felületesebbek (egysíkúak vagy éppen túlzóak), s a vonzás-taszítás (feszültségoldás) törvényét is könnyedebben, sematikusabban képviselik. S minél egyoldalúbb vagy mértéktelenebb a feldolgozás módja, annál inkább a nárcisztikus élmény válik meghatározóvá a mű befogadásakor. Tehát a megtisztulásra vágyó – küzdő ember, küzdő közösség – katartikus drámája helyett, a kellemesre vágyó „Én” kerül a középpontba...

„Vajon az az Isten célja, hogy mi jól érezzük magunkat, akármilyen alacsony színvonalon? De hisz ez a drogdíler célja: érezd magad jól, ott ahol vagy, akármilyen mélyen. Isten célja ennek éppen a fordítottja: hogy mi küzdelmek... árán bár, botladozva, el-elesve, de mégis föl-föl állva ... egyre közelebb kerülünk Őhozzá.” (Karasszon Dezső – idézi Kis Médea, i. m. 117. o.)

Természetesen be kell látnunk azt is, hogy bizonyos hiténekek zenetörténetileg „nem szerencsés” korban születtek. Nem véletlen egyébként, hogy ebben a „nem szerencsés” korban született Bartók híres jelszava, hitvallása :

„CSAK TISZTA FORRÁSBÓL...”

„Csak tiszta, friss és egészséges legyen az a forrás!” – írta egyik levelében Bartók Béla. Ez a gondolat vezette őt a különböző népek dallamainak gyűjtésekor. A XX. század elején szinte minden nemzetben feléledt a vágy, hogy felkutassa régi hagyományos énekeit. (Többek között rengeteg héber dallamot kottázott le Abraham Zevi Idelsohn, zsidó zene-tudós is. Erről és magáról az ókori zsidó zenéről következő cikkünkben írunk.)

Így kerültek felszínre újra azok a sajátosan ősi zamatú és régi hangsorokra épülő dallamok, amelyeket az egyházi és népi zene őrzött meg. Ezek persze nagyon sokszor furcsának tűnhetnek, mert „a műzene az utóbbi két-három évszázad alatt túlnyomóan két hangsorra építkezett... és az újabb keletű népies... műdalok kizárólag dúr és moll hangnemek szegényesebb keretei között mozognak. Ezzel járt az is, hogy a csupán erre a két hangnemre beál-

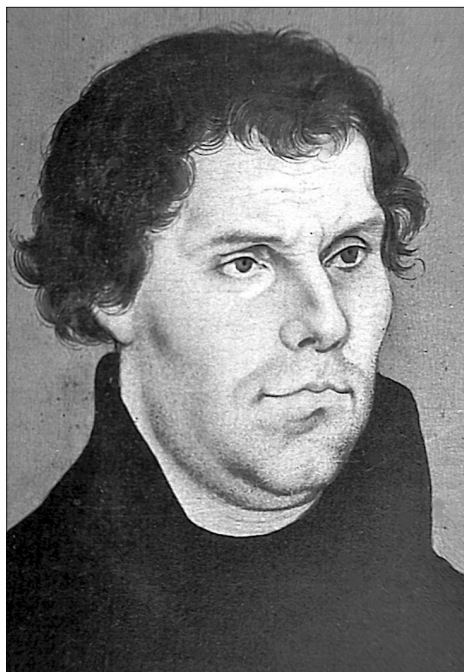
Bartók Béla (1881–1945)

lított fülek elszoktak a többiektől... meglegedetten muzsikálunk a dúr és moll szűkebb keretei között, nem tudva arról, hogy a többivel együtt mennyivel tágasabb a zene világa...” (Ádám Jenő: *A skálától a szimfóniáig*. Turul Kiadás, Bp., 1943, 54., 104. o.)

A szokás hatalmáról álljon itt egy példatörténet a Pablo Casalszal, a híres gordonkaművésszel készült interjúkötetből: „Egy napon meglátogattam egy beteg barátomat. Amikor beléptem a szobába, egy padlásszobácskába, felkiáltottam: »Micsoda bűz van itt! Hogy tudod elviselni?« »Nem érzek én semmit« – válaszolta ő. És tudja miért nem érezte a bűzt? Mert már hozzászokott.” (J. Ma. Corredor, i. m. 77. o.)

LUTHER ÉS AZ ELVESZETT PARADICSOM

„A népdalhoz való visszatérés nem más, mint az elveszett paradicsom utáni sóvárgás” – reagált Bartók szemléletére Pierre Boulez. A neves francia karmester, zeneszerző tamáskodó hangnemű, de nagyon igaz állítást fogalmazott meg, hiszen Luther Márton zenei reformjának is ez volt a középpontjában: „Ami Luther énekeinek általános jellemvonásait illeti, az igazság, szépség, népiesség, gyülekezeti közösség és énekelhetőség követelményeit mind megtaláljuk benne. Herder kettős követelménye is:

Luther Márton (1483–1546)

Einfalt und Wahrheit (egyszerűség és igazság) megvan Luther énekeiben. Semmit jobban nem kerül, mint ami fellengzős, pathetikus és bombasztikus. Az ő erénye a népies egyszerűség. A népdalokat vette mintául, ezek formáit utánozta... Luther énekei rövid, tömör, magvas énekek. Kevés szóval mond sokat, és nagy erővel. Találó Nelle jellemzése, hogy inkább vésővel, mint ecsettel dolgozik.” (Payr Sándor: *Luther és az egyházi ének*, *Theologiai Szemle*, 1926, 8. o.)

„TORZ HAMISÍTÁSNAK ÉRZEM”

Új mélységek, új szépségek, új énekek megtalálásához nekünk is „vésőre” és „re-formra” van szükségünk, ahogy Luthernek vagy Dsida Jenőnek:

„Krisztusom,
én leveszem képedet falamról. Torz hamisításnak érzem vonalait, színeit, sohase tudlak ilyennek elképzelni, amilyen itt vagy Ilyen ragyogó kékszeműnek, ilyen jóllakottan derűsnek, ilyen kitelt arcúnak, ilyen enyhe pirosnak, mint a tejbeesett rózsa. Én sok éjszaka láttalak már, hallgattalak is számtalanszor, én tudom, hogy te egyszerű voltál...”

(Dsida Jenő: *Krisztus* – részlet)

A torzítások, a hamisítások ellen választ kell keresnünk arra kérdésre, hogy valójában ki az, akit követünk? Mert „az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust” (Jn 17,3).

JÉZUS EGYSZERŰSÉGE

„Én tudom, hogy te egyszerű voltál...” – így idéztük az előbb Dsida Jenő versét.

De érdemes belegondoltunk abba, hogy ez mit is jelentett a gyakorlatban.

A jászolban születés, az egyszerű gyermekkor, a szegénység, a kitaszítotttság, a mindenki számára érthető egyszerű beszéd (a természeti képek), mind a salaktól mentes életre utalt. De sorolhatnánk tovább: ácsként élt az elveszettek, a betegek között, „fejét nem volt hova lehajtania”, egyszerű öltözetben járt, és halat, kenyeret adott a népnek, odafigyelt a legkisebb gyermekekre is, tanítványai kétkezi munkások voltak, akiknek a lábát is megmosta, Jeruzsálembe számárháton vonult be... S ki tudja, hány és hány dolgot idézhetnénk még fel Jézus „egyszerű” földi életéről. Az Ő természetessége, mesterkéletlensége minta és példa lehetne életünkben és zenei életünkben egyaránt.

„AZ EVANGÉLIUM LETT EGYETLEN HASZNÁLHATÓ ESZTÉTIKÁNK”

„...van egy íratlan keresztény esztétika, amit leginkább »evangéliumi esztétikának« lehetne nevezni... Ez lényegében Jézus személyéhez kötött, példája Jézus, az a mód, ahogy egyedül Ő tudott egyszerre hallatlan kritikával és szeretettel megvizsgálni egyegy elébe került »esetet«, emberi szívet, emberi nyomorúságot...” (Pilinszky János: Szög és olaj. *Vigília*, Bp., 1982, 45–46. o.)

Pilinszky János 1961-ben leírt sorainak mozgatórugója Jézusnak az a kijelentése, amelyet saját küldetéséről, szolgálatáról mondott: „Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lk 19,10) S ez a „kegyelemmel és igazsággal teljes” „alászállás, egyesülés” kell, hogy motiválja a keresztény zeneművészetet is „amely

szerepet az embert – örömeivel, bánatával, szenvedésével együtt él”.

A szenvedés mélységeit és az öröm magasságait kell tehát egyszerűen, de nagyszerűen képviselni... A görög „aiszthésizsz” (esztétika) szó jelentése meglátás, észlelés, érzékelés. Valakit egyre jobban meglátni, észlelni, érzékelni az Ő Igéjén keresztül és az életünkben. Ez az evangéliumi esztétikához vezető „keskeny út”. De ebben az útkeresésben a legfontosabb tényező az őszinteség, álarcaink levétele, a „meztelenség”. A művészetek válságának okát is ez utóbbiak hiányában látta Pilinszky.

„A keresztény művész nem mesteri ábrázolója kíván lenni hőségnek, hanem felebarátja, s nem szerencséje, hanem veresége óráiban akar legközelebb férközni hozzá... a keresztény [művész] meztelen; ...a keresztény [művész]: szamaritánus... A keresztény művész számára... előbb-utóbb a művészet nem lehet öncélúan a legfontosabb. Számára a szeretet lesz a művészet...” (Pilinszky János, 1961. dec. 3. – idézi: Pilinszky, i. m., 45. o.)

A világban a szeretet válságát éljük. Tapasztaljuk annak meghidegülését, megfagyását, de túlzott ellágyulását, „csöpögőssé” válását is. Ezeket a hamis szeretetképeket mutatja be a – korszellem előtt meghajló, a zeneipar levedlett rongyait használó – torz egyházi zene is.

„... kihez hasonlítottok az Istent, és minő képet készíttetek Ő róla? ...Kihez hasonlítottok hát engem, hogy hasonló volnék? – szól a Szent.” (Ésa 40,18.26)

„Az Isten igényes, és minket is igényességre hív: »Szentek legyetek, mert én szent vagyok.« (3Móz 11,44) Ennél magasabb fokú igényesség nincs... egy éneknek legalább három szűrőn kell átmennie... egy teológiai, egy verstani és egy zenei szűrőn. A három közül elég egyen fönnakadnia ahhoz, hogy alkalmatlanná váljék...” (Karasszon Dezső – idézi Kis Médea: i. m., 118. o.)

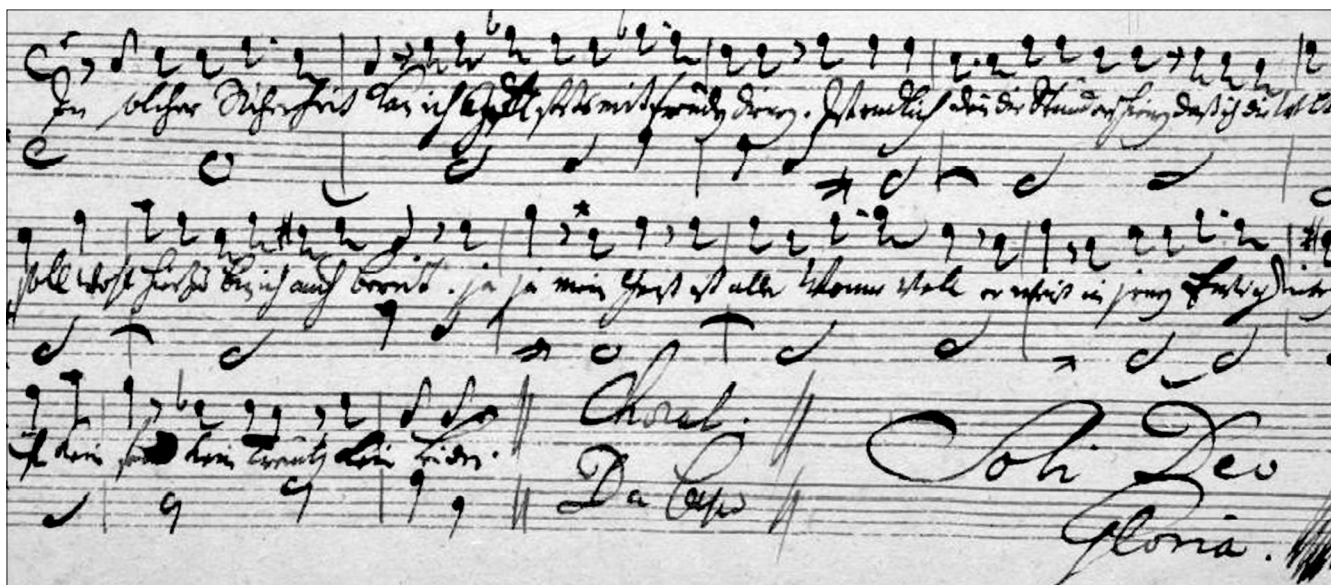
A nemtörődömség, az állhatatlanság, a törvénykezés (zenei) gyümölcsei: a kiüresedtség, a felszínesség, a könnyedség... Pedig „az út egyáltalán nem könnyű! És Jézus Krisztus soha nem is csinált titkot ebből...” (Karasszon Dezső – uo.)

Be kellene látnunk, hogy „az Evangélium lett egyetlen használható esztétikánk”, s „talán épp ezzel, hogy valamennyien a lehető legtávolabbra kerültünk – jutottunk legközelebb egy »evangéliumi esztétika« megvalósításához” (Pilinszky).

Tudjuk, hogy J. S. Bach sok műve elején két betű áll: „J. J.” – Jesu Juice; azaz Jézus segíts!; a művei végén pedig az „S. D. G.”, vagyis Soli Deo Gloria / Egyedül Istené a dicsőség!

Most úgy hiszem, nekünk is ezt kell kérnünk: Jézus segíts!

Ferge Béla zenetanár
(www.kreativzeneimuhely.hu)

Johann Sebastian Bach: Soli Deo Gloria (1685–1750)

...Ha elvetjük magunktól a művészetet és a szépnek természeti és művészeti keresését, Isten-ismeretünk lesz szegényesebb és üresebb... a világ, és annak Isten után sóvárgó és kereső emberei szomorúan állapítják meg, hogy ízléstelenek vagyunk, gyűlöljük azt a tényt, hogy az Isten sokkal gazdagabb szépségben és dicsőségben, mint ahogy mi azt elképzeljük, és miattunk káromolják Istennek neve a pogányok között, amint ezt Pál apostol mondja.

Nem becsüljük semmire, és nem tiszteljük azokat a lehetőségeket és törvényeket, amiket Isten teremtett az Ő dicséretére az érzékelhető világ kifejezési lehetőségeiben. Azt hisszük, hogy Isten dicséretére jó minden, amiben egy kis erőlködő jóakarát van. Így történhetik meg, hogy vallásos „költemények” születnek az irodalom művészetének és a szép költészeti törvényének a megcsúfolásával, és mi buzgón szavaljuk és elfogadjuk őket, mert döcögő kírímek között kegyesen emlegetik az Úr Jézus Krisztust és az égi Bárányt. És nem vesszük észre, hogy Isten-káromlás dicsérni az Úr Jézus Krisztust kírímek fűzfaköltészetében, giccses, szirupos, zeneileg értéktelen énekecskékből, és a művészet törvényei alapján szemétnak ítélnélő Biblia-mondásos és vasárnapi iskolás „kepecskében”. Isten nem hagyja az Ő nevének ilyen megcsúfolását és devalválását büntetlenül... (Részlet Szúdy Nándor református lelkész 1948. jan. 24-én, a szegedi református egyházban tartott előadásából.)

A mai egyház a művészeti kreativitás válságának korát éli, amiből csak a bibliai közösség helyreállítása emelheti ki.

A keresztény művészet valódi újjászületését ma is egyedül a hittől várhatjuk. Hogyan is tudna a mai művészet feléledni másként, mint a hit csodája által, hiszen a mai világ gazdasági, szellemi és társadalmi struktúrái szöges ellentétben állnak mindennel, ami költői! Az üzleti világban a mennyiség fontosabb a minőségénél, a gyors haszonszerzés az alapos mesterségbeli tudásnál, az eladhatóság a művészi látomásnál.

Az iparosodott társadalom azáltal fosztja meg a művészetet értelmétől, hogy megváltoztatja azokat az életkörülményeket, melyek létjogosultságot és értelmet adtak a művészetnek az emberiség korábbi korszakaiban. (Donald Davidson)

A Bibliának megelevenítő hatása van az élet minden területén... Nincs olyan kérdése az emberi életnek, amelyre a Biblia ne adná meg a választ... Az igazi vallás összhangba hozza az embert Isten természeti, szellemi és erkölcsi törvényével, és önuralomra, lelki nyugalomra és mértékletességre tanítja őt. Az igaz vallás nemesíti a lelket, kifinomítja az ízlést és megszenteli ítéleteinket... Az igazi vallás a boldogságnak soha ki nem apadó forrását nyitja meg az ember számára, és sokkal jobbat nyújt, mint amit ő keres. (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. A prófétaiskolák c. feje.)

„AMA NEMES HARCOT” MEGHARCOLNI

„Aki uralkodik a maga indulatán,
jobb annál, aki várost vesz meg.”
(Péld 16,32)

Akkoriban talán minden 10-12 éves fiú lovag szeretett volna lenni. Én biztosan. Álarcos hősként szegényeket, gyerekeket menteni a gonosz karmaiból, és per sze azonnal igazságot szolgáltatni, majd eltűnni a ködben. Talán ma sincs másképpen, csak kevesebben vannak a lovagnak készülő ifjak.

Küzdeni, győzni, életet menteni. Később ez módosult bennem. Tudtam, hogy szeretnék harcművészetet tanulni, de hiányzott belőlem a „csibészesség”, nem voltam különösen gátlásos, ám nem igazán szerettem szerepelni, vagy kitűnni mások közül. Bölcs, kiegyensúlyozott harcossá szerettem volna válni, aki bátor, határozott, ám mindig kedves és bizalomgerjesztő.

Sok ismerősöm gyakorolt már effajta mozgásformát a judótól kezdve a kungfu-technikákon át a karate különböző stílusaiig. Sajnos, egyikükön sem láttam a jellemüket érintő változást. Hiányzott belőlük az erényesség, az igazságosság, és ami a legfontosabb: a belső béke. Így, sok év elteltével tudom már, hogy valójában ezt a békét kerestem.

Ezt némiképpen a magyar szavak változatossága is jól mutatja:

ők küzdősportot gyakoroltak inkább, semmint a harc művészetét.

A küzdősport látványos, ám mindig egy szabályrendszer keretei közé szorított. Adott a terület, ahol a harc folyik, időkorlátok és súlycsoportok vannak. Az életben ilyen nincs.

Emellett van egy elszomorító tény is: a sok csalás. Évekkel később, amikor a főiskolán edzőnek tanultam, a sportpszichológus a következőket mondta: „Sajnos a versenysportban szereplők engedik meg maguknak a legetikátlanabb és legmanipulatívabb eszközöket, mint például a doppingszer használatát vagy a megvesztegetést. Pedig nekik kellene bemutatni a küzdelem legtisztesegebb módjait, és ezáltal példa-

képként erősíteni a fiatalokat.” Ezt kiábrándító volt hallani.

18 évesen a kollégiumban egyedül néztem a tv-t, amikor az egyik csatornára váltva hihetetlen dolgot láttam egy régi fekete-fehér dokumentumfilmben. Egy japán férfi fehér felsőruhában és fekete „szoknyában” (hakama) egy másikat úgy dobált, mintha a partner nem lenne több egy kilónál. Ez az! Ez valami különleges!

Az egyik legjobb barátomnak elmeséltem, amit láttam. A leírásom alapján azt mondta, ez valószínűleg az aikidó. Aikidó... hmm... – ízlelgettem külön a kifejezés minden hangját. Aki egyszer is látott színvonalas bemutatót, az tudja, milyen hihetetlen intelligens, elegáns mozgásforma ez.

Akkor (1992-ben) még nem volt internet, de az iskola könyvtárában találtam egy könyvet, amiben röviden jellemeztek né-

hány japán harcművészetet, és találtam köztük egy rövid leírást, kevés képanyaggal együtt. Kitéptem azt a két oldalt, és kb. egy évig őrizgettem.

A környezetemben senki sem ismerte az aikidót, és ennyi időt kellett várnom, míg megtudtam, hogy a szegedi rendőr-főkapitányságon folyik ilyen oktatás. Két osztálytársamat beszerveztem, és elindultam ezen az új úton...

Az ai-ki-dó három szóból áll. AI – szeretet, béke, harmónia; KI – életerő, energia; DÓ – módszer, út. Volt, aki az ellent nem állás művészetének nevezte el, hiszen a támadó energiáját használja fel, és soha nem töri meg a partner szándékát, csupán mozgása irányítását veszi át.

Lenyűgöző érzés, amikor az ember fokról fokra megérti ezt. Miközben felfedezi az emberi test sérülékenységét, elkezdi tisztelni a másikat abból a szempontból, hogy megfontoltan, biztonságban tudjon gyakorolni, a másik testi épségére ügyelve. A samurájok sok esetben ezért nem húzták ki hüvelyükből minden sértésre a kardjukat, mert tudták, a kard élet-halál „ura”, bármilyen nehéz is talán ezt megérteni.

Pénzt, energiát nem sajnáltam. Kockáztattam karriert, párkap-

csolatot. Egyetlen célom volt, gyakorolni mindenhol és mindenképpen. Közben, ahogy haladtam előre, egyre inkább szimpatikus-sá és követendővé vált számomra a Busidó, a samuráj etikai kódex. A lovagias erények tárháza: hűség, igazság, becsület, jóindulat, együttérzés, tisztesség stb. De nem mindig működött.

Sőt, mikor később már mindezzel párhuzamosan figyeltem a Biblia szavára is, feltűnt, hogy azok a tanárok (mesterek), akikre addig felnéztem, mintha ugyanolyan sértődékenyek, indulatosak, pénzéhesek is tudnának lenni, mint az átlagember.

Egy hátránya volt az aikidónak, ami a katonai sorozáson derült ki. Határvadász lettem, pont a délszláv háború idején. Így aztán kicsit több stressznek voltam kitéve. Biztosítottunk ENSZ-szállítmányt, menekülteket, embercsempészt fogtam el, és bár ugyan nem rám, de néha lőttek is.

A második dan (mesterfokozat) megszerzése után már határozottan tudtam, hogy ez az, amire az életem építem. Saját klubom lett. Sikerült két nemzetközi edzőtábort szerveznem, mondjuk úgy, kezdtek ismerni a nevemet. Ám Valaki más „DÓ-t” akart nekem mutatni – egy keskenyebbet...

A munkahelyemen az egyik kollégámmal sokat beszélgettünk, és eközben sokszor felvetődött a Biblia mint téma. Ez nem igazán tetszett nekem, sőt néhányan előre figyelmeztettek, hogy egy igazi „szentfazékkal” van dolgom. Ennek ellenére sokszor összehasonlítottuk a Biblia és az aikidó szellemiségét. Sok párhuzamot találtam, de éreztem, hogy valami még sincs rendben. Kaptam tőle bibliai

témákkal foglalkozó könyveket, és arra jöttem rá, hogy ha ez igaz, akkor egyrészt óriási bajban vagyunk, másrészt ez felülír minden eddig fontosnak vagy igazságnak vélt dolgot az életben.

Ha Jézus tényleg az, akinek mondja magát, és visszajön, akkor... Nem! Ez nem lehet igaz. Mégis úgy alakult, hogy próbára szerettem volna tenni Istent, és „csak a kenyér miatt” átmentem Jézushoz a túlsó partra. Nem akartam semmi mást, csak tegye rendbe – persze, az én elképzeléseim alapján – az életemet.

Közben gyülekezetbe kezdtem járni. Az edzőtársam és a tanítványok sorra megjegyzték, hogy valahogy más vagyok az utóbbi időben. Másként tanítok, a technikai magyarázatoknál túl sok időt szentelek a szeretet témájának: ez az AI... és ajjaj! – gondoltam.

Emlékszem, hogy a tradíció szerint edzés megkezdése előtt meg kellett hajolni az alapító képe előtt, és ezt már nem tudtam megtenni. Mindent megpróbáltam, hogy valamiképpen alátámaszsam a harcművészet létjogosultságát egy keresztény ember életében. Még egy washingtoni dojót vezető fiatalemberrel is leveleztem. Addig keresgéltem a neten, amíg találtam egy keresztény aikidó klubot. Ám valami érthetetlen módon, ahelyett, hogy meg egyezett volna a véleményünk, én cáfoltam meg az ő érveit, és arra jutottam, hogy vagy Jézus, vagy az aikidó. Otthon a feleségem is észrevette a változásokat, s nem fogadta kitörő örömmel.

És akkor, másfél év vajúdás után azt mondtam: nem tudom tovább csinálni! Éjszakákon át ez

az ige járt az eszemben: „*Ki ítéletet tesz a pogányok között, és bírások sok nép felett; és csinálnak fegyvereikből kapákat, és dárdaikból metszőkéseket, és nép népre kardot nem emel, és hadakozást többé nem tanul.*” (Ésa 2,4)

Hát én? Én kardozom, késsel és bottal is gyakorolok. Ez időpocsékolás. Elvesztegetem az időmet olyan dologra, aminek hamarosan nem lesz értelme.

Otthon, ismerőseimnek, majd a dojóban (az edzőteremben) is bejelentettem, hogy vége, leteszem a fegyvert. Botrány a köbön. Érthetlenség minden szinten, mindenki részéről...

Azt hittem, könnyen megy majd, ám nagyon szenvedtem. Biztosan óriási szenvedés egy alkoholfüggőnek a szabadulás, ám ez sem volt gyerekjáték.

Két dolgot értettem meg a Biblián keresztül, az egyik ez: „*Hogy többé ne embereknek kívánságai, hanem Isten akarata szerint éljétek a testben hátralevő időt... Ami miatt csodálkoznak, hogy nem futtok velük együtt a kicsapongásnak ugyanabba az áradatába, szitkozódván.*” (1Pt 4,2.4) Pedig alapvetően ez nem volt egy kicsapongó út (DÓ), ám ez a másik dolog, amit megértettem: „*Van oly út, mely igaz az ember szeme előtt, de vége a halálnak útja.*” (Péld 16,25)

Ekkor két próbán keresztül megkeresett Isten. Az egyik nap

a közönségkapcsolatok igazgatója lejött hozzám az irodába, és ezt mondta:

„Robi, van egy jó hírem, és ezt még csak neked mondom el. Az igazgatótanács úgy döntött, hogy a cégnél azokat, akik már több éve sikeresen szerepelnek valamilyen sportágban, szeretnénk támogatni, motiválni, ezáltal a munkájukban is. Csak úgy, ajándékpénz lenne.” Fejenként kb. 3-400 ezer forintról volt szó. Csak álltam, és néztem magam elé. Tudtam, ez nem lehet véletlen.

És jött a halk kérdés: „Nos, Robi, hogyan döntesz? Vonzó az ajánlat, ugye?” „Igen, Istenem, valóban az...”

Aznap este a feleségemnek elmeséltem mindezt, és ő azt mondta: nem visszakoehatok, és nem fogadhatom el, az nem lenne tisztességes ezek után, még akkor sem, ha ők nem ismerik a megváltozott gondolkodásomomat.

Másnap megkerestem az igazgatót, és megköszöntem, de elutasítottam a lehetőséget. Azt gondolom, az arcát mindenki maga elé tudja képzelni.

A másik próba néhány héttel később jött. Szegedről az egyik edzőtársam felhívott, hogy a Magyar Aikidó Szövetség titkárának nem felelt meg a helyszín Szegeden, amit az évi nemzetközi edzőtábor céljára ajánlottak. Ezért arra gondoltak, nem lehetne-e ismét

ott, ahol én már megszerveztem, mert arról nagyon jó véleményük volt a külföldieknek is. Természetesen barátságból elvállaltam, és a szállástól az étkezésem át a terem-berletig lefoglaltam mindent.

És elkezdődött az edzőtábor. A sportcsarnok karzatáról figyeltem az első edzést. A lábam remegett, izzadni kezdtem, mint egy drogfüggő, aki nem kapja meg az adagját. Közben az elnök kifejezte értetlenségét, ám sajnós nem volt alkalmam elmondani mindazt, ami a szívemet nyomta.

Ismét jött a halk kérdés: „Látod, hogy számítanak rád?” „Igen, Istenem, de én szeretném, ha te számítanál rám!”

Miután ezek lezajlottak az életemben, többször azt kértem imádságban, hogy ha már kihívott Isten ebből, adja meg, hogy Krisztus igazságáért ugyanolyan elkötelezettséggel, hűséggel, szenvedéllyel tudjak küzdeni, mint az aikidóért tettem. Csak ez számítson, és semmi más. Hogy ez valóra válik-e teljes mértékben, azt majd az idő mutatja meg.

Egy biztos, sokszor elismétlem magamnak: „*Az ütközetben senkit el nem bocsátanak*” (Préd 8,8), és mindenki tudja, hogy van Istentől kapott fegyverzetünk is: Hát légy mindig készen, mint egy szamuráj!

Gyugel Róbert

Szeretnénk kiadványunkat minél több helyre eljuttatni, ezért örömmel fogadjuk a lap fenntartására szánt adományokat, amelyeket köszönettel elfogadunk az alábbi számlaszámon:

VAJDASÁGÉRT ALAPÍTVÁNY 10402623-50526554-86651004. Akinek nehézségekbe ütközik az alábbi számlaszámra történő befizetés, ezeken az elérhetőségeken kereshet minket: kurtszo@kurtszo.hu; 06-30/619-5901.

A szerkesztők

*„Megkerestem az Urat, és meghallgatott engem,
és minden félelmemből kimentett engem.”
(Zsolt 34,5)*

Minden kedves Testvérünknek szeretnénk hálásan megköszönni a sok-sok imát és segítséget! Az imák által és a jó Atya kegyelméből sikerült újjáépítenünk leégett házunkat, és már vissza tudtunk költözni.

„Aki gyorsan segít, az kétszer segít.” Ez a mi esetünkben ténylegesen igaznak bizonyult. Ezúton szeretnénk megköszönni szerte az országban a gyülekezetekbe járó kedves Testvéreinknek és Barátainknak, hogy gondoltak ránk, segítettek minket – akár kétkezi munkával is – akkor, amikor a legnagyobb szükség volt rá. Ma nem tarthatnánk itt e segítség és a jó Atya kegyelme nélkül.

Szeretnénk megköszönni mindenkinek a kedves, biztató szavakat, az érdeklődést, mert ezek is sokszor segítettek nekünk továbbhaladni az úton.

*„Éreztétek és lássátok meg, hogy jó az Úr!
Boldog az az ember, aki ő benne bízik.” (Zsolt 34,9)*

Hálás köszönettel: *Gerencsér László és családja, Süllyás*

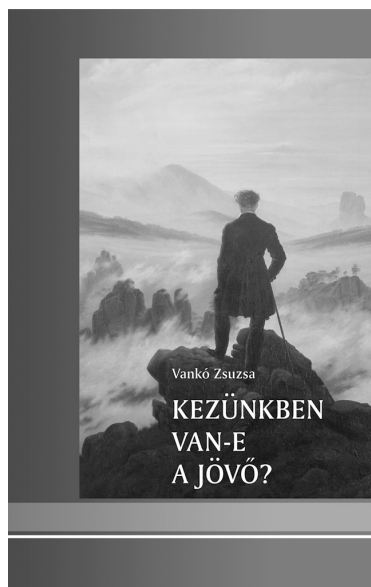
Kedves Testvérek!

Örömmel tájékoztatlak benneteket két új könyvünk megjelenéséről, amelyek tavaly december óta kaphatóak!

Vankó Zsuzsa: Kezünkben van-e a jövő?

Kezünkben van-e ténylegesen a jövő alakításának a lehetősége? Ha pedig nincs – már nincs, vagy eleve nem is volt –, kiszámítható-e, megismerhető-e valamiképpen, hogy mi várható? Megtudható-e, hogy mi következik ránk, és a mi generációnkon túl azokra, akiknek a sorsa a legközvetlenebbül érint minket – gyermekeinkre és unokáinkra? Létezik-e olyan emberi képesség vagy módszer, ami által megbízható prognózisra tehetnénk szert a jövőt illetően? Vagy létezik valamiféle isteni kinyilatkoztatás a jövőre vonatkozóan? És ha igen, van-e ennek valamilyen felfogható, racionális alapja? Ezekre a fontos és aktuális kérdésekre keresi a kötet a választ.

(120x195 mm; 1600 o.; 950 Ft)

* * *

(Szerk.) Reisinger János: Világszem. Magyar vershangverseny (I. köt.)

E kötet a magyar költészet több ezer verséből összeválogatott gyűjtemény. Egy hangverseny kereteibe szorítva, öt fő részben, százhusz tételben hangzanak fel a költemények, tematikus csoportosításban. Vanak közöttük jól ismert és alig idézett vagy hallható művek is, melyek azonban ebben az egységben arról vallanak, mire képes a magyar költészet az utóbbi négyszáz évben, miben tud segíteni a ma emberének gondolkodásában, szemléletében formálásában és hétköznapi küzdelmeiben. Külön oldalak szólnak arról, hogy mit tartottak költőink a szabadságról, az igazságról, a szeretetről, a boldogságról, a hitről, a származásról, a hazáról, a történelemtől, egyáltalán az emberi létezésről és a világ végső mibenlétéről. Külön fejezetet alkotnak az édesapa-, az édesanyaversek, csak maga a szerelmi költészet több fejezeten keresztül mutatkozik be, de találhatóak a kötetben gyermekversek és egy több fejezetből álló mustra a leghíresebb költői formák legnagyobb szerzeményeiből is, az epigrammától az ódán, episztolán, balladán át a fragmentumokig. A kötetet magyar rajz- és festőművészek illusztrációi díszítik.

A könyv a *Sola Scriptura Teológiai Főiskola* oktatási anyaga, könyvárusi forgalomban nem kapható!
(Keménytáblás kötésben, 300x235 mm, 208 o.; 4500 Ft)

A kötetek megrendelhetők:
e-mail: spalding@spalding.hu;
telefon: 06-20-569-7510.

Spalding Alapítvány

<http://www.spalding.hu/webaruhaz>

Ady Endre: Istenhez hanyatló árnyék

*„Mint az árnyék, mikor elhanyatlik, el kell mennem,
és ide s tova hányattatom, mint a sáska.”
Zsoltárok könyve 109.*

Akaratomból is kihullasz
Én akart, vágyott Istenem,
Már magamat sem ismerem
S Hozzád beszélni rontás fullaszt.

Üldöztetésimben kellettél
S kerestelek bús-szilajon
S már-már jajomból kihagyom
Neved, mely szebb minden neveknél.

Szent Képzelés, örök hit-balzsam,
Ki létlenül is leglevőbb,
Meghalok szent Szined előtt
S akarom, hogy hited akarjam.

Megüzeték s nem nyugszom addig,
Míg hitedet meg nem nyerem.
Mert kockán van az életem,
Mint árnyék, mikor elhanyatlik.

S hányattatom, miként a sáska,
Mert csak Tenéked van erőd
S mert nem láttam régen előbb:
Nem szabad hinni senki másba.